

www.otbasym.kz

ОТБАСЫМ

№ 7 (26) 2016

**БУДУЩЕЕ
ГЛАЗАМИ ДЕТЕЙ**

**ДОМ,
ПОДАРИВШИЙ
ТЕПЛО**

Айнұр Жүгінісова:

**Ата-енемнің
сүйікті
келінімін**

OTBASYM

Отбасылық құндылықтар туралы
қазақстандық қоғамдық-саяси журнал

«OTBASYM»

№7 (26) 2016

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТІНІҢ
ЖАНЫНДАҒЫ ӘЙЕЛДЕР ІСТЕРІ ЖӘНЕ
ОТБАСЫЛЫҚ-ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ САЯСАТ
ЖӨНІНДЕГІ ҰЛТТЫҚ КОМИССИЯ

БАСПА:

«Деловой Мир Астана» ЖШС

Редакциялық кеңестің Төрайымы:

Гүлшара Әбдіқалықова

Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы
әйелдер істері және отбасылық-демографиялық саясат
жөніндегі ұлттық комиссияның Төрайымы,
Мемлекеттік хатшы

Төрайымның орынбасарлары:

Елена Тарасенко

Ләззат Сүлеймен

Бас редактор:

Шолпан Сыздыкова

Нөмірді әзірлегендер:

А. Атен, Г. Қожахметова

Дизайн және беттеу:

К. Маханова

Әдеби редакторлар:

Г. Колтубаева, Л. Сламбекова

РЕДАКЦИЯ МЕКЕНЖАЙЫ:

Астана қ., Сығанақ көшесі, 25,
«АҢСАР» бизнес-орталығы, 10 қабат
Телефон/факс: 8 717 2 550 658, 550 657
e-mail: otbasym.kz@gmail.com

www.otbasym.kz

Басып шығарылған жер
«Leader Offset Leader Компаниясы» ЖШС
Алматы қ., Райымбек батыр көшесі, 212 А

Журнал Мәдениет және спорт министрлігінде тіркелген
Куәлік №9855-Ж от 30.01.2009 Шығарылым жиілігі: тоқсан сайын.
31.10.2016, баспаға қол қойылды
Басылым 1000 дана. Жазылу индексі – 74261

Жарнамалық материалдардағы ақпарат шынайылығына жарнама берушілер
жауапты болып табылады. Авторлардың пікірі редакцияның пікірімен сай
келмеуі мүмкін. Журнал материалдарын пайдаланғанда міндетті түрде
сілтеме жасалынуы қажет. "Деловой Мир Астана" ЖШС менеджментінің
интеграцияланған жүйесі сәйкестілігін қамтамасыз ететін аккредиттелген
мекемен сертификацияланған және ҚР ИСО 9001-2009 СТ сәйкес келеді.

СОДЕРЖАНИЕ

4 ШАРАЙНА-ПАНОРАМА

СРОКИ ВНЕДРЕНИЯ МЕДИЦИНСКОГО
СТРАХОВАНИЯ ПЕРЕНЕСЛИ

В АЛМАТЫ ОБСУДИЛИ ПОДХОДЫ
К ЛЕЧЕНИЮ БЕСПЛОДИЯ

ШЫМКЕНТТЕ АНА МЕН БАЛАНЫ ҚОРҒАУ
МӘСЕЛЕЛЕРІ ТАЛҚЫЛАНДЫ

25-ТЫСЯЧНЫЙ РЕБЕНОК В АСТАНЕ

ИЗМЕНЕН ФОРМАТ ЕНТ

10 СКОЛЬКО СТОИТ ЖИЗНЬ И ЗДОРОВЬЕ МУЖЧИН В КАЗАХСТАНЕ

14 ПРАВА ЖЕНЩИН В СФЕРЕ ТРУДОВЫХ ОТНОШЕНИЙ

18 СОГРЕТЫЕ ТЕПЛОМ!

20 ЗВЕЗДНАЯ ОРАНЖЕРЕЯ

24 ҰЛТ БОЛАШАҒЫ – ДЕНСАУЛЫҚТА

28 ОТБАСЫМ ОЗНАЧАЕТ МОЯ СЕМЬЯ

30 СУПРУЖЕСКАЯ ВЕРНОСТЬ

32 АЙНҰР ЖҮГІНСОВА: АТА-ЕНЕМНІҢ СҮЙІКТІ КЕЛІНІМІН

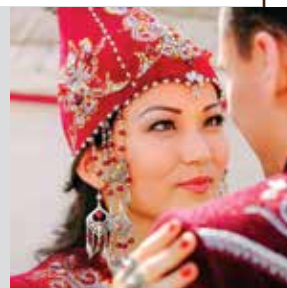
40 НҰРКЕН ӨТЕУІЛОВ: МЕН ҮШІН ИДЕАЛ АДАМ – ӘКЕМ!

46 МАХАББАТ АЙДЫНЫНДАҒЫ ӨНЕРЛІ ЖҰП

50 СЧАСТЛИВЫЕ СЕМЬИ ПОХОЖИ ОДНА НА ДРУГУЮ

60

ИСПОКОН ВЕКОВ У КАЗАХСКОГО НАРОДА САМЫМИ ПОЧЕТНЫМИ ЛЮДЬМИ СЧИТАЛИСЬ СВАТ И СВАХА. СУЩЕСТВУЕТ ДАЖЕ ТАКАЯ ПОСЛОВИЦА «КҮЙЕУ – ЖҮЗ ЖЫЛДЫҚ, ҚҰДА – МЫҢ ЖЫЛДЫҚ», КОТОРАЯ ОЗНАЧАЕТ, ЧТО РОДСТВЕННЫЕ ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ СВАТАМИ ДЛЯТСЯ НА ТЫСЯЧУ ЛЕТ

54 ДОМ, ПОДАРИВШИЙ ТЕПЛО

58 ТӘРТІПКЕ БАҒЫНҒАН ҚҰЛ БОЛМАЙДЫ

60 РОДСТВО НА ТЫСЯЧУ ЛЕТ

63 Я СПОКОЕН: ВНУК В ДОБРЫХ РУКАХ
НЕ ТОТ ЗАГОЛОВОК

64 ҚАЙЫРЫМДЫ ЖАНДАРДЫҢ ИГІ ІСІ

68 ТРАДИЦИИ НАЧИНАЮТСЯ С ДАСТАРХАНА

70 БУДУЩЕЕ ГЛАЗАМИ ДЕТЕЙ

72 KAZAKHSTAN
KIDS FASHION SHOW-2016

УНИВЕРСИАДАҒА ҚЫЗУ ДАЙЫНДЫҚ

ҚР Премьер-Министрі Бақытжан Сағынтаев Үкімет отырысы барысында Алматы-да Универсиада-2017 өткізуге дайындықты ұйымдастыру бойынша бірқатар тапсырмалар берді.

Б. Сағынтаев Универсиада жоғары ұйымдастырушылық деңгейде өтуі керектігін, себебі мұндай жарыстар спортсүйер қауымды көптеп тартатынын атап өтті.

Премьер-Министр Алматы әкімдігі, Мәдениет және спорт министрлігіне барлық ұйымдастырушылық кезеңдер және еліміздің құрама командасын дайындау бойынша тиісті жұмыстар жүргізуді тапсырды.

Сондай-ақ, Премьер-Министр облыстар, Астана және Алматы

әкімдеріне Дүниежүзілік Универсиада Алауы эстафетасының өңірлік кезеңдерін өткізуді айрықша бақылауға алуды тапсырды.

Аталмыш Универсиада 2017 жылғы 29 қаңтар мен 8 ақпан аралығында Алматы қаласында өтеді. Қысқы Универсиада сайыстарына 50-ден астам елден 2 мың спортшы қатысады. Сайыстар 12 спорт түрі бойынша өткізіледі.

Сондай-ақ, ҚР Мәдениет және спорт министрі Арыстанбек Мұхамедиұлы Үкімет отырысы барысында ҚР Студенттік спорт федерациясымен бірге елімізде өтетін Универсиадаға қатысуға үміткерлер тізімін жасағанына тап өтті.

Қазіргі уақытта 227 мықты спортшы дайындық үстінде. Олармен жаттықтырушылар, дәрігерлер, мас-

саж жасаушылар және тағы басқа 66 бекітілген маман жұмыс жасауда.

Универсиадаға қатысуға үміткерлер құрамына еліміздің барлық жетекші спортшылары, мәнерлеп сырғанаудан Денис Тен, фристайлдан Юлия Галышева, Павел Колмаков, Жанбота Алдабергенова, конькимен жүгіру спортынан Роман Креч, Станислав Палкин және шорт-тректен Айдар Бекжанов, Абзал Ажғалиев, Нұрберген Жұмағазиев пен Денис Никиша енді.

Айта кетер болсақ, Қазақстан Тәуелсіздік жылдары он екі Дүниежүзілік Универсиадаға қатысып, 44 медальді еншіледі, олардың 18-і алтын, 13-і күміс және 13-і қола.

www.primeminister.kz

СРОКИ ВНЕДРЕНИЯ МЕДИЦИНСКОГО СТРАХОВАНИЯ ПЕРЕНЕСЛИ

На пленарном заседании Мажилиса Парламента РК депутаты палаты одобрили в первом чтении проект Закона Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам обязательного социального медицинского страхования».

Законопроектом предусматривается изменение сроков начала уплаты отчислений и взносов в Фонд социального медицинского страхования (далее – Фонд), и соответственно, перенос сроков начала функционирования всех процессов системы обязательного социального медицинского страхования (далее – ОСМС).

Таким образом, начало перечисления взносов от государства в Фонд предлагается перенести с 1 июля 2017 года на 1 января 2018 года.

Срок начала отчислений и взносов работодателей, индивидуальных предпринимателей, частных

нотариусов, частных судебных исполнителей, адвокатов, профессиональных медиаторов, физических лиц, получающих доходы по договорам гражданско-правового характера, в Фонд планируется перенести с 1 января 2017 года на 1 июля 2017 года.

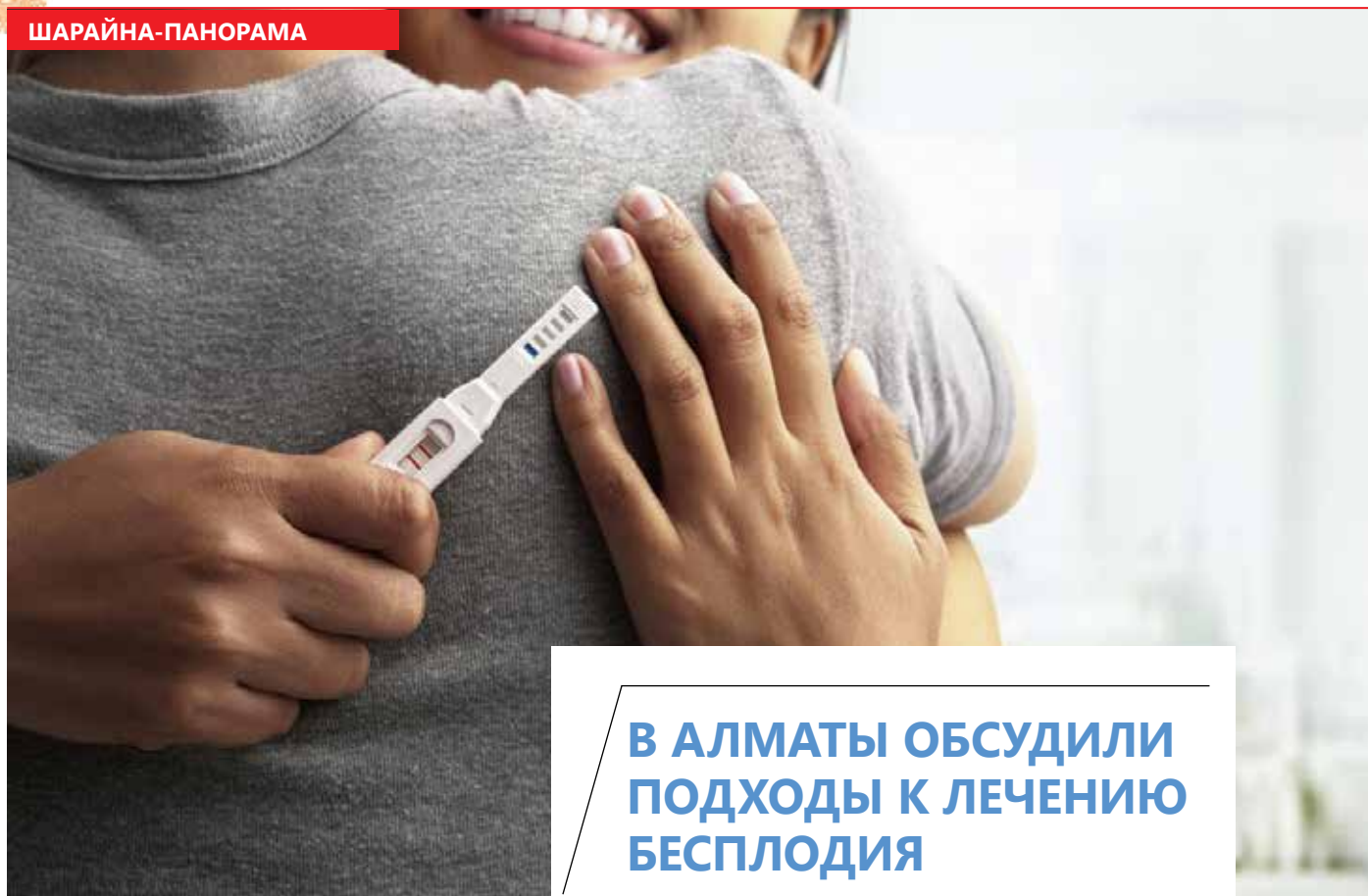
Выплаты из Фонда за оказание медицинской помощи в системе ОСМС начнут производиться с 1 января 2018 года. Права физических лиц на получение медицинской помощи в системе ОСМС и выбор организации здравоохранения, предусмотренные статьями 5, 6 и 7 Закона РК «Об обязательном социальном медицинском страховании», также будут реализовываться с 1 января 2018 года.

Кроме того, данным законопроектом вносятся изменения и дополнения в Закон РК «Об образовании» в части передачи функций медицинского обслуживания обучающихся в организациях среднего образования, не относящихся к интернатным, из системы образования в систему здравоохра-

нения, т.е. поликлиникам.

Напомним, 16 ноября 2015 года Президент РК подписал Закон РК «Об обязательном социальном медицинском страховании», разработанный в рамках реализации 80 шага Плана нации – 100 шагов по реализации пяти институциональных реформ Главы государства. Документ предусматривает внедрение в Казахстане системы медстрахования, разработанной с учетом передового международного опыта, основанной на солидарной ответственности государства, работодателя и каждого человека.

В целях укрепления и охраны здоровья детей школьного возраста, удовлетворения потребностей школьников в качественной и доступной, профилактически направленной медицинской помощи, Государственной программой развития здравоохранения РК «Денсаулық» на 2016-2019 годы, утвержденной Указом Президента от 15 января 2016 года, предусмотрено дальнейшее развитие школьной медицины в системе здравоохранения.

В АЛМАТЫ ОБСУДИЛИ ПОДХОДЫ К ЛЕЧЕНИЮ БЕСПЛОДИЯ

В Алматы прошел VIII Международный конгресс «Современные подходы к лечению бесплодия. ВРТ: Настоящее и будущее» с участием ведущих специалистов в области репродуктивных технологий из России, Украины, Израиля, Германии, Дании, Бельгии, Великобритании, Испании, Италии, Индии, Таиланда, Кыргызстана, Узбекистана, Таджикистана и Казахстана.

В форуме также приняли участие врачи акушеры-гинекологи, представители центров экстракорпорального оплодотворения (ЭКО), андрологи, эндокринологи, занимающиеся лечением бесплодия.

Кроме того, на конгресс приеха-

ли профессора Анатолий Никитин, Елена Калинина – авторы первых детей «из пробирки» СССР (1986 год), руководители клиник ЭКО и лидеры мировой репродуктологии.

Актуальность тематики форума обусловлена тем, что бесплодный брак остается серьезной медико-социальной проблемой, решение которой важно для улучшения демографической ситуации в стране и качества жизни пациентов, лишенных возможности иметь детей. Развитие современных методов диагностики позволяет достаточно точно установить основные причины бесплодия и определить методы его лечения. Почти в 50% случаев бесплодие обусловлено патологией репродуктивной системы мужчины.

В 25% случаев имеет место комбинированное бесплодие.

В последние десятилетия в мире накоплен огромный опыт лечения различных форм бесплодия. Большинство существующих методов успешно внедрены в Казахстане. Развивается эндовидеохирургия, гормональные методы диагностики и лечения, андрология, медицинская генетика, эмбриология, регистрируются новые безопасные и эффективные лекарственные препараты. Все это привело к созданию вспомогательных репродуктивных технологий (ВРТ) и их активному внедрению в практику.

В нашей стране ВРТ начали внедряться с 1995 года, когда в Алматинском городском центре

репродукции человека (ГЦРЧ) открылась первая лаборатория экстракорпорального оплодотворения и через год родился первый ребенок, зачатый *in vitro*. Сегодня в Казахстане работают 22 центра ЭКО, в том числе 17 частных.

Лечение методами ВРТ в стране прошли более 50 тыс. супружеских пар. Эффективность лечения выросла от 15 до 43% в среднем. Показатель эффективности лечения по факту рождения ребенка (*take baby home*) находится на уровне 29%, что соответствует среднеевропейскому показателю. В семьях с бесплодием родилось более 12 тыс. детей.

До 2010 года лечение, достаточно дорогостоящее, осуществлялось за счет средств самих пациентов. Важным достижением казахстанского здравоохранения следует считать внедрение лечения пациентов

с бесплодием методами ВРТ за счет средств республиканского бюджета. МЗСР РК выделяются средства для проведения ЭКО нуждающимся в этом супружеским парам.

С 2010 года в рамках гарантированного объема бесплатной медицинской помощи профинансировано около 3 тыс. программ ВРТ. В 2016 году государством будут оплачены 820 программ. Лечение пациенты получают как в государственных, так и в частных центрах по своему выбору. При этом программы проводятся в 2 государственных и 3 частных клиниках, имеющих лучшие результаты по эффективности и большой опыт работы. Только благодаря бюджетным программам в Казахстане в 2010-2016 годах родилось около 1200 детей.

Директор Института репродуктивной медицины (ИРМ) Тамара Джусубалиева отметила, что 40%

госзаказа выполняется ИРМ, успешность квотных программ ЭКО составляет 52%.

«Кроме того, впервые в Казахстане в ИРМ совместно со специалистами из Японии внедрена методика криоконсервации яичниковой ткани у онкологических больных, в целях сохранения репродуктивной функции и возможности после лечения иметь детей», - сообщила Тамара Джусубалиева.

В ходе форума будут проведены мастер-классы по наиболее актуальным проблемам эмбриологии в ВРТ с участием специалистов из Великобритании, Таиланда, Израиля, Германии, России, Украины и Казахстана.

Важное внимание будет уделено вопросам профилактики заболеваний, приводящих к развитию бесплодия, роли первичной медико-санитарной помощи в диагностике и лечении бесплодного брака.

ШЫМКЕНТТЕ АНА МЕН БАЛАНЫ ҚОРҒАУ МӘСЕЛЕЛЕРІ ТАЛҚЫЛАНДЫ

Шымкентте ҚР Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі, «Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры» АҚ мен Оңтүстік Қазақстан облысы әкімдігінің ұйымдастыруымен «Әлеуметтік сақтандыру: ана мен баланы қолдау» тақырыбында республикалық семинар өтті.

Шараға мүдделі мемлекеттік органдар, ҚР Президенті жанындағы Әйелдер істері және отбасылық-демографиялық саясат жөніндегі ұлттық комиссия өкілдері мен халықаралық ұйымдардың сарапшылары қатысты.

Семинардың мақсаты – отбасылық және демографиялық саясат саласындағы өзекті мәселелерді талқылау, ана мен баланы қолдаудағы үздік тәжірибені зерделеу, сонымен бірге, отбасы институтын нығайту мен туу, өмір сүру ұзақтығы және халықтың көші-қон саласындағы тұрақты әрі жағымды динамикасын сақтау.

Семинарда сөз сөйлеген ҚР Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму Вице-министрі Светлана Жақыпова Үкіметтің демографиялық даму мен әлеуметтік саясат саласындағы жүзеге асырып

жатқан шаралары туу көрсеткішін ұлғайтуға, өлім-жітім деңгейін төмендету, халықтың күтілетін өмір сүру ұзақтығын арттыру, көші-қон көрсеткішінің жағымсыз сальдодан жағымды сальдоға өтуіне ықпал етіп отырғанын атап айтты.

«2002 жылдан бастап туу көрсеткішінің едәуір ұлғаюының, көші-қонның жағымды динамикасының нәтижесінде халықтың өсімі байқалды: 2016 жылғы 1 қаңтарда 17 млн. 670,9 мың адам болды», - деді ол.

Сонымен бірге, Светлана Жақыпова соңғы жылдары халықты әлеуметтік қорғау жүйесінің күшейгенін, еліміздің әлеуметтік-экономикалық өміріндегі жетекші бағыттардың бірі болғанын атап айтты. Тек биылғы жылы зейнетақы мен жәрдемақыларды төлеуге 2 трлн. теңге бөлінді.

Әлемдегі экономикалық тұрақсыздыққа қарамастан, Қазақстанда мемлекеттің азаматтар алдындағы барлық әлеуметтік міндеттемелері орындалып жатқанын айтып өту керек», - деді Вице-министр.

Ана мен баланы қолдауға аса зор көңіл бөлінеді. 2016 жылы денсаулық сақтау саласын дамытудың 2016-2019

жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы қабылданды. Ол әйелдер мен балаларға медициналық және әлеуметтік кешенді қызмет көрсету үшін босандыру мен балаға көмек қызметінің біріктірілген моделін қарастырады.

«Сондай-ақ, министрлік ҚР Президенті жанындағы Әйелдер істері және отбасылық-демографиялық саясат жөніндегі ұлттық комиссия және өзге де мүдделі органдардың көмегімен Қазақстан Республикасының 2030 жылға дейінгі отбасылық және гендерлік саясатының тұжырымдамасын жасап жатыр», - деп айтты Светлана Жақыпова.

Шара барысында сөз алғандар әлеуметтік қорғау саласындағы халықаралық тәжірибемен бөлісіп, ересектер мен балалардың денсаулығын қорғау бойынша, оның ішінде халықтың репродуктивті денсаулығы туралы ұсыныстар жасады. Сонымен қатар, Қазақстанның демографиялық саясат саласындағы, ана мен баланы әлеуметтік сақтандыру, мектепке дейінгі және мектептегі білім беру мен баланы тәрбиелеудегі негізгі жетістіктері талқыланды.

25-ТЫСЯЧНЫЙ МЛАДЕНЕЦ СТОЛИЦЫ

В столичном перинатальном центре №3 в ночь на 7 ноября появился на свет 25-тысячный младенец 2016 года.

Врачи сообщили, что мальчик весит 2688 граммов, рост малыша - 48 сантиметров.

«39-летняя мама Асем Жанайдарова чувствует себя хорошо и готовится к выписке. Представители

управления здравоохранения города Астаны подготовили подарок новому жителю столицы: коляску с автокреслом», - сообщили в акимате.

Данные о рождении каждого малыша в Астане отправляются в Республиканской центр электронного здравоохранения.

«Именно там и определили

25-тысячного ребенка Астаны. Ежегодно в столице отмечается рост рождаемости. За последние пять лет количество родившихся детей увеличилось в 1,6 раза. Если в 2010 году в перинатальных центрах города появились на свет 16 537 новорожденных, то в 2015 году - 26 100 детей», - рассказали в пресс-службе управления здравоохранения.

СКОЛЬКО СТОИТ ЖИЗНЬ И ЗДОРОВЬЕ МУЖЧИН В КАЗАХСТАНЕ?

В КАЗАХСТАНЕ СРЕДНЕСТАТИСТИЧЕСКИЙ МУЖЧИНА ЖИВЕТ НА 9,4 ГОДА МЕНЬШЕ ЖЕНЩИН. СКОЛЬКО ЖЕ В ЭТОМ БИОГЕНЕТИКИ И СКОЛЬКО ДРУГИХ ПРИЧИН В ТАКОМ ПАРАДОКСЕ - СВЕРХСМЕРТНОСТИ МУЖЧИН КАЗАХСТАНА?

Обратимся к статистике. Статистика великая вещь. Она всегда и все знает. Верим ли мы ей, это вопрос второй. Но без нее как-то неуютно.

Наш главный статистический орган сообщает, что на конец 2015 года население Казахстана составляло 17 769 475 человек. Доля женщин 51,8 процента, соответственно, мужчин - 48,2 процента. А ведь рождается всегда мальчиков больше, чем девочек. Казалось бы – ну и что? Подумаешь, пару-тройку процентов в ту или иную сторону! Вот у наших соседей, китайцев, наоборот, в «дефиците» женское население!

Заглянем в эту проблему несколько глубже. А вообще, есть ли «проблема»? А был ли «мальчик»? Сколько стоит наш человек? Вот Европа, при всем не-

гативном отношении к проблемам массовой миграции из Африки, говорит, что это нужный капитал, капитал человеческий.

А вообще, сколько здоровых мужчин в Казахстане? Здоровых телом и духом. Целеустремленных. Разумных и умных. Думающих. Планирующих жизнь. Жизнь свою и жизнь семьи. Где мы и где государство?

Давайте рассмотрим несколько аспектов.

Почему в Казахстане такое гендерное неравенство по продолжительности жизни мужчин? Во многих развитых странах разница в продолжительности жизни составляет 6-7 лет. Но еще самый главный критерий – мужчины там живут в среднем 75-80 лет, при наших 67,5 лет! Неужто у нас специально «сокращают» жизнь мужчин? И как всегда классический вопрос: «Кто виноват?».

Опять статистика. Весь мир, в том числе ООН, ВОЗ, наши министры, депутаты, общественность и т.д. все время говорят, что в нашей стране, родном Казахстане, смертность от несчастных случаев, травм и отравлений стойко продолжает занимать третье место. Число умерших от несчастных случаев, отравлений и травм ежегодно составляет около 17 тыс.человек. Вот, к примеру, дорожно-транспортные происшествия. Всем, кто за рулем автомобиля и рядом, кто едет на велосипеде, идет пешком, кажется, что это случается где-то и с кем-то, но не с ними.

В 2014 году по вине водителей произошло 18 828 ДТП. Погиб 2331 человек. По вине водителей в состоянии алкогольного опьянения совершено 502 ДТП. Погибли 96 человек. Если сравним эти цифры, то пьяные за рулем привели к гибели более 19% участников ДТП, в то время когда по общей статистике ДТП смертность составила 12,4%. Вывод краткий – пьяный за рулем смертельно опасен для окружающих.

Каждое второе ДТП в республике связано с наездом на пешехода – 9040 случаев. Погиб 871 чело-

век. По вине пешеходов зарегистрировано 1494 ДТП. Погибли 245 человек. Этот список можно бесконечно продолжать. Среди погибших и травмированных большинство молодых мужчин, детей. Виноваты и водители, виноваты и пешеходы. Смертность от травм – это лишь вершина айсберга. На каждый случай смерти, по оценкам ВОЗ, приходится 24 госпитализации и 145 обращений за амбулаторной помощью.

Посчитаем, во сколько обходятся обществу эти ежегодные трагедии.

Для бюджета и системы здравоохранения и социальной защиты: более 10% ежегодного бюджета Минздрава уходит на оказание медицинской помощи при несчастных случаях. С финансированием здравоохранения и так не густо – в среднем 3,5% ВВП. При мировом раскладе не меньше 5%. Государственные расходы на здравоохранение на душу населения в Казахстане в 9 раз ниже, чем в странах ОЭСР (Казахстан – 268 долл. США; ОЭСР – 2414 долларов США).

В Казахстане в структуре первичной инвалидности от всех травм дорожно-транспортные травмы составля-

ют 21%, а в структуре смертности и первичного выхода на инвалидность занимают третье место. И так, еще миллиарды тенге на выплаты пособий по инвалидности. Еще пособия членам семьи по утере кормильца в случае смерти. Все недовольны размерами всех видов пособий и пенсий. Тогда скажите, кому срезать финансирование: здравоохранению, образованию, культуре, спорту...?

Безвозвратные потери государства по финансированию, в прошлом, погибших: их нахождение в детском саду, получение среднего, высшего и постдипломного образования и другие социальные расходы. Но самая главная потеря - эти люди должны были создавать национальное богатство на стройках домов и дорог, добыче минералов, учить и лечить...А для семьи, кроме

горя – утери кормильца – настоящее и будущее его детей туманно (недостаток питания, снижение уровня достатка в семье, уменьшение возможностей для получения образования, да просто отцовского воспитания...). И еще – уходят в мир иной самые здоровые, самые молодые, самые перспективные члены нашего общества!!!

В продолжение разговора о сверхсмертности мужчин рассмотрим и другие аспекты этой сверхпроблемы Казахстана в области демографии и гендерного неравенства. Если взять причины смерти мужчин не от старости, то с десяток самых распространенных причин – это не от болезни, а от плохого образа жизни.

Человек сам, без помощи врача, определяет, будет ли он здоров или нет. Здесь такие факторы, как: не-

защищенные половые отношения, злоупотребление алкогольной и табачной продукцией, пренебрежение соблюдением правил техники безопасности на работе и на дороге, выполнение своих обязанностей (заставляя и своих подчиненных мужчин и женщин работать в таком же режиме) в течение ненормированного интенсивного рабочего дня, регулярный стресс при принятии решений.

Отсюда, в структуре общей смертности ведущей причиной являются болезни системы кровообращения (22,3%), наиболее частые – ишемическая болезнь сердца, сосудистое поражение мозга, от которых ежегодно умирают около 30 тысяч человек. Проблемы на работе и в семье, со всеми вышеперечисленными факторами жизни влияют на работу сердца. Причем идет рост первичной заболеваемости по системе кровообращения – за последние 5 лет это составляет почти 15%.

Второй причиной является смертность от злокачественных новообразований (12,1%), от которых ежегодно умирают около 17 тысяч человек, из них 16,9% составляет рак легких. Показатель заболеваемости злокачественными новообразованиями в последние пять лет увеличился на 9,7%.

Большие проблемы и с репродуктивным здоровьем мужчин. Есть конституционная норма по защите прав материнства, отцовства и детства.

Если права на материнство и детство прописаны во многих законах, создана сеть медицинских организаций по их защите, то по мужчинам вы найдете в законодательстве в основном их алиментные обязательства. Только год с небольшим назад в недрах Минздравсоцразвития родился, наконец, приказ по открытию андрологических кабинетов в поликлиниках. От приказа до воплощения его в жизнь, как говорил полковник Скалозубу Грибоедова, - «дистанция огромного размера». Сегодня мужчин лечат в основном урологи, а это узкий сегмент мужского здоровья и касается он мочевой системы. Андрология - более специализированная отрасль, касающаяся и эндокринной системы, репродуктивных функций, это и мужская психология...

В свое время знаменитый советский демограф Б.Ц. Урланис выдвинул лозунг «Берегите мужчин!». Это было предметом многих шуток. А зря! За прошедшие десятилетия ни в СССР и за прошедшие 25 лет нашей независимости мы практически не сделали ничего радикального в этой сфере. Мы до сих пор не можем оценить стоимость жизни. И оценить не только в деньгах, но и в тех социальных потерях, которое несет наше общество. И самое главное, мы никак не можем донести до каждого человека, что его жизнь, здоровье, семейное счастье, будущее его и его потомков зависит, прежде всего, от него самого.

Статистика говорит: «Каждый пятый 30-летний мужчина не доживает до пятидесяти лет»!!! Сегодня на одного пятидесятилетнего жениха в Казахстане приходится три невесты!!! Куда еще дальше! Так жить нельзя!

Мужчины, берегите себя!!! Вы нужны невестам, женам, детям, родителям и Родине...

Бексултан ТУТКУШЕВ,
член Национальной комиссии по делам женщин и
семейно-демографической политике
при Президенте Республики Казахстан,
председатель совета директоров
АО «Национальный нейрохирургический центр»

Права женщин в сфере трудовых отношений

В Декларации тысячелетия ООН 2000 года в качестве основных целей развития человечества определено поощрение равенства мужчин и женщин, расширение прав и возможностей женщин.

За 25 лет своей Независимости Казахстан достиг достаточно большого прогресса в области защиты прав и законных интересов женщин.

В 1998 году Казахстан ратифицировал Конвенцию ООН о ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин. Всего Казахстан ратифицировал 7 универ-

сальных договоров по правам человека, а также Конвенции ООН «О политических правах женщин» и «О гражданстве замужней женщины».

Для выработки эффективных мер по улучшению положения женщин, детей и семей, а также в целях защиты интересов семьи, обеспечения необходимых условий для участия женщин в политической, социальной, экономической и культурной жизни страны Указом Президента РК №56 от 01 февраля 2006 года образована Национальная комиссия по делам семьи и гендерной политике как

консультативно-совещательный орган при Президенте РК. Кроме того, с 2006 года в республике реализуется Стратегия гендерного равенства. Стратегия является важным документом, направленным на реализацию гендерной политики государства, инструментом ее реализации и осуществления мониторинга со стороны государства и гражданского общества, важным фактором развития демократии. Реализация Стратегии способствует созданию условий для равномерной реализации женщинами и мужчинами их прав и предусматривает решение задач по достижению равенства прав и возможностей мужчин и женщин.

В декабре 2009 года принят Закон Республики Казахстан «О государственных гарантиях равных прав и равных возможностей мужчин и женщин», где регламентировано, что «мужчинам и женщинам гарантируются равные права и равные возможности в сфере трудовых отношений, в том числе:

- 1) при заключении трудового договора;
- 2) равный доступ к вакантным рабочим местам;
- 3) в вопросах повышения квалификации, переподготовки и продвижения по службе».

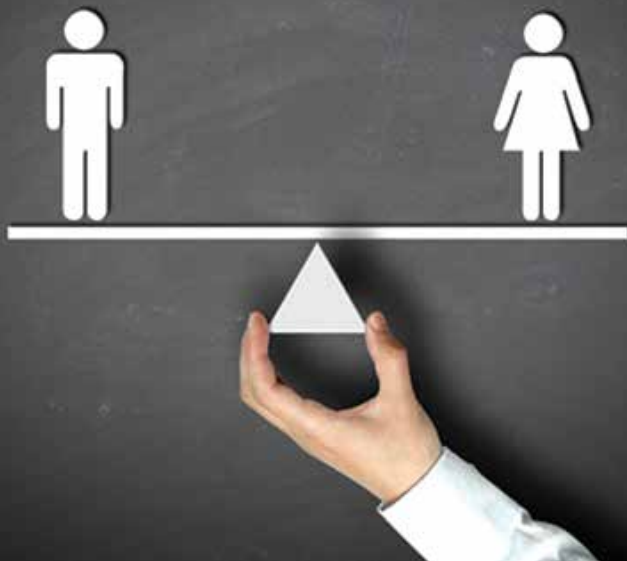
Конституционные права граждан на свободу труда, свободный выбор рода деятельности и профессии, на условия труда, отвечающие требованиям безопасности и гигиены, на вознаграждение за труд лежат в основе трудового законодательства.

С 1 января 2016 года вступил в действие новый Трудовой кодекс Республики Казахстан. В соответствии с Трудовым кодексом РК, каждый имеет право свободно выбирать труд и свободно соглашаться на труд без какой бы то ни было дискриминации и принуждения, право распоряжаться своими способностями к труду, выбирать профессию и род деятельности.

Вопросы равных прав и равных возможностей в сфере трудовых отношений нашли свое отражение в новом Трудовом кодексе РК.

Так, в статье 25 ТК РК прописано об установлении гарантий равенства прав и возможностей при заключении трудового договора. В ней оговаривается запрет отказывать в заключении трудового договора женщинам по мотивам, связанным с беременностью или наличием детей. Эта норма прямо вытекает из Конституции РК, определяющей Республику Казахстан социальным государством, принимающим на себя обязанность по поддержке и защите семьи, материнства и детства. Конкретным проявлением этой заботы также является установление уголовной ответственности за необоснованный отказ в заключении трудового договора

с женщиной или необоснованное прекращение с ней трудового договора по мотивам ее беременности, наличия детей до трех лет (ст.152 УК РК).

Кроме того, в новом Трудовом кодексе отражено, что беременные женщины и матери детей до 3 лет не привлекаются на работу в ночное время, на сверхурочные работы, выходные и праздничные дни.

Работающим женщинам, имеющим детей в возрасте до полутора лет, предоставляются дополнительные перерывы для кормления ребенка. В Трудовом кодексе установлен запрет на отзыв беременных женщин из ежегодного трудового отпуска.

Внедрение вопросов о равных правах и равных возможностях женщин и мужчин в сфере трудовых отношений проводится также через механизм социального партнерства, осуществляемого на основе норм и положений, взаимоувязанных на уровне Генерального, отраслевого, регионального соглашений, коллективных договоров.

Основой разделов соглашений являются вопросы защиты прав и гарантий женщинам. Так, в Генеральном соглашении между Правительством, республиканскими объединениями работников и республиканскими объединениями работодателей

на 2015-2017 гг. заложены обязательства сторон по обеспечению охраны материнства и детства, социальной поддержки женщин, решение гендерных проблем в сфере социально-трудовых отношений, поддержку мужчин и женщин, занимающихся уходом за детьми и их воспитанием на равных правах, увеличением представительства женщин на уровень принятия решений.

Социальными партнерами во многих отраслевых соглашениях предусмотрены дополнительные льготы и компенсации женщинам, имеющим детей дошкольного и младшего школьного возраста.

Во всех регионах Казахстана в трехсторонних соглашениях по социальному партнерству включены также аналогичные разделы по обеспечению прав и гарантий трудящихся женщин.

Сегодня Федерация профсоюзов Республики Казахстан, являясь наиболее представительной организацией трудящихся страны, представляет одну из сторон социального партнерства. В нее на добровольных началах входят 18 отраслевых профессиональных союзов, 16 территориальных объединений профсоюзов.

Федерация профсоюзов Казахстана объединяет 2 млн. 200 тыс. человек, из них более (1 млн. 29 тыс.) 46% – женщины от общего числа членов профсоюзов.

Из более 18 тысяч первичных профсоюзных организаций (15 441) 81% также возглавляют женщины. Значительная часть членов профсоюзов составляют работающие женщины.

Вышеизложенное достаточно убедительно свидетельствует о месте и роли женщин в профсоюзном движении Казахстана.

В своей деятельности профсоюзы через коллективные договоры и соглашения добиваются практических гарантий равенства женщин и мужчин.

Во многих коллективных договорах имеются нормы, по которым работодатель обязуется предоставлять женщинам, занятым на работах с вредными и тяжелыми условиями труда, возможность выбора другой профессии, также предоставлять женщинам, имеющим детей до 14-летнего возраста, возможность работать по гибкому графику с неполным рабочим днем.

Так, к примеру, в коллективном договоре АО «Каражанбасмунай»:

- предусмотрена ежемесячная материальная помощь для работников, находящихся в отпуске по уходу за ребенком, в размере 20 МРП до достижения ребенком полутора лет;

- женщинам, имеющим двух и более детей до 12 лет, предоставляется дополнительный оплачиваемый ежегодный трудовой отпуск продолжительностью три календарных дня, а также двухнедельный отпуск без сохранения заработной платы.

В коллективном договоре ТОО «Батыс су арнасы» на 2016-2018 гг.:

- с женщинами-работницами, имеющими детей в возрасте до 3-х лет, беременными женщинами не расторгается трудовой договор по сокращению штата;

- женщинам, имеющим детей в возрасте до 16 лет, по их личному заявлению, предоставляется 1 свободный день в месяц без сохранения заработной платы;

- женщинам, имеющим детей, обучающихся в начальной школе, предоставляется один нерабочий день – 1 сентября с сохранением заработной платы.

В коллективном договоре АО «Соколовско-Сарбайское горно-обогатительное производственное объединение»:

- женщинам, имеющим двух и более детей несовершеннолетнего возраста, предоставляется дополнительный оплачиваемый отпуск продолжительностью 7 календарных дней;

- беременным женщинам предоставляется дополнительный оплачиваемый отпуск перед уходом в декретный отпуск продолжительностью 24 календарных дня.

В коллективном договоре АО «ТНК «Казхром»:

- женщинам перед уходом в отпуск по беременности и родам предоставляется дополнительно оплачиваемый отпуск в размере 18 календарных дней;

- женщинам, имеющим 2-х и более детей дошкольного и школьного возраста (1-4 классы), предоставляется дополнительно оплачиваемый отпуск до 3-х дней.

В коллективном договоре ТОО «Казахойл Ақтобе»:

- женщинам при рождении ребенка предоставляется единовременная материальная помощь в размере 50 МРП.

Такие коллективные договоры являются достойными примерами для подражания социально ориентированных работодателей.

Для женщины труд является естественным занятием, и этот труд должен играть ведущую роль в ее продвижении вперед в обществе. Исходя из идеи справедливости, свобода только тогда является истинной свободой, когда наряду с ней существует равенство и поддержка.

Умственный и физический труд женщин – неизменный фактор на пути общественно-экономического продвижения вперед. Роль и значение пронизанного творческим духом женского труда все растет. Женщина трудится на любом поприще, отдает всю себя любой деятельности и если надо, даже вступает в борьбу за это. Она – мать и столп семьи. Трудолюбивая, готовая к борьбе женщина-мать стала легендой. Именно такие женщины и нужны стране и обществу.

*Гульнара ЖУМАГЕЛЬДИЕВА,
член Экспертного совета при Национальной
комиссии по делам женщин и семейно-
демографической политике при Президенте
Республики Казахстан, заместитель председателя
Федерации профсоюзов РК*

Согрейте меня!

18 НОЯБРЯ 2016 ГОДА В РАМКАХ МЕЖДУНАРОДНОЙ АКЦИИ «16 ДНЕЙ ПРОТИВ НАСИЛИЯ» КГУ «КРИЗИСНЫЙ ЦЕНТР-ПРИЮТ ДЛЯ ЛИЦ, ПОПАВШИХ В СЛОЖНУЮ СИТУАЦИЮ ВСЛЕДСТВИЕ НАСИЛИЯ ИЛИ УГРОЗЫ НАСИЛИЯ» АКИМАТА ГОРОДА АСТАНЫ ПОСЕТИЛА ДЕЛЕГАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ КОМИССИИ ПО ДЕЛАМ ЖЕНЩИН И СЕМЕЙНО-ДЕМОГРАФИЧЕСКОЙ ПОЛИТИКЕ ПРИ ПРЕЗИДЕНТЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.

Коммунальное государственное учреждение «Кризисный центр-приют для лиц, попавших в сложную ситуацию вследствие насилия или угрозы насилия» акимата города Астаны является некоммерческой организацией, обладающей статусом юридического лица, созданной для оказания специальных социальных услуг женщинам, подвергшимся жестокому обращению, приведшему к социальной дезадаптации и социальной депривации, в том числе бытовому насилию в условиях стационара.

РОДСТВЕННИКА ПО ОТНОШЕНИЮ К ДРУГОМУ, В ПЕРВУЮ ОЧЕРЕДЬ, ВНУТРИ СЕМЬИ. МОЖЕТ ВЫРАЖАТЬСЯ В ФОРМЕ ФИЗИЧЕСКОГО, ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО, СЕКСУАЛЬНОГО И ЭКОНОМИЧЕСКОГО НАСИЛИЯ.

Целями деятельности Кризисного центра являются: содействие реализации прав женщин на защиту и помощь со стороны государства, улучшение социально-экономических условий их жизни, оказание комплексной социально-реабилитационной помощи женщинам, попавшим в трудную жизненную ситуацию, обеспечение их максимально полной и своевременной социальной адаптации.

ДОМАШНЕЕ НАСИЛИЕ, ТАКЖЕ СЕМЕЙНОЕ ИЛИ БЫТОВОЕ НАСИЛИЕ — ЭТО ПОВТОРЯЮЩЕЕСЯ НАСИЛИЕ ОДНОГО ПАРТНЕРА ИЛИ

**«ПОСЕЩЕНИЕ И
ОЗНАКОМЛЕНИЕ
С РАБОТОЙ КРИ-
ЗИСНОГО ЦЕНТРА
БЫЛО ПРИУРОЧЕНО
К МЕЖДУНАРОД-
НОЙ АКЦИИ
«16 ДНЕЙ ПРОТИВ
НАСИЛИЯ
ПО ОТНОШЕНИЮ
К ЖЕНЩИНАМ».**

Здание Кризисного центра состоит из шести этажей, общей площадью 1609,8 кв. м, где предусмотрены все необходимые удобства, комфорт и уют для женщин. Кризисный центр рассчитан на 50 койко-мест. Он обеспечивает проживанием, а также пятиразовым питанием.

Дополнительно имеются читальный зал, детская игровая комната, массажный зал, сауна, столовая, комната для рукоделия. Также в Центре есть специальная «сенсорная комната» для детей. Теплая, дружеская обстановка, отзывчивый персонал Кризисного центра (психологи, врачи, социальные работники) позволяет жертвам бытового насилия почувствовать себя нужными обществу, забыть тот ужас, происходивший с ними и их детьми на протяжении долгого времени. После ознакомления с Центром, члены Национальной комиссии по делам женщин и семейно-демографической политике при Президенте Республики Казахстан, представители Генеральной прокуратуры РК, Министерства внутренних дел РК и представители аппарата акима города Астаны провели круглый стол, на котором обсудили актуальные вопросы в сфере бытового насилия и проблем в семье. Директор Центра отметила, что с начала функционирования учреждения специальные социальные услуги получили в 2014 году 110 человек, из них 35 женщин, 75 детей; в 2015 году отмечен значительный рост: поступило 148 человек, из них 48 женщин, 100 детей; с начала

2016 года по настоящее время — 31 человек, из них 11 женщин, 20 детей.

Заместитель председателя Национальной комиссии по делам женщин и семейно-демографической политике при Президенте Республики Казахстан Тарасенко Елена Ивановна рассказала о деятельности Национальной комиссии по вопросам бытового насилия. «Посещение и ознакомление с работой Кризисного центра было приурочено к международной акции «16 дней против насилия по отношению к женщинам». В Стратегии-2050 Глава государства дал конкретные поручения по пересмотру законодательных норм, касающихся охраны материнства и детства. В стране функционирует Закон «О профилактике бытового насилия», который постоянно совершенствуется. Национальная комиссия в свою очередь считает верным решением открытие кризисных центров в целях поддержки граждан, оказавшихся в трудной жизненной ситуации», - сказала в своей речи Елена Ивановна Тарасенко.

Учитывая статистические данные, можно наблюдать увеличение количества жертв бытового насилия, которым требуется помощь данного учреждения. Кризисный центр для многих стал не только убежищем от бытового насилия, но и местом обретения сил, спокойствия и стремления к жизни.

Альбина АТЕН

Звездная Франсуаза

В ГОД 25-ЛЕТИЯ НЕЗАВИСИМОСТИ КАЗАХСТАНА ЗАДУМЫВАЕШЬСЯ: «ВОТ УЖЕ ЧЕТВЕРТЬ ВЕКА МЫ ЖИВЕМ В СУВЕРЕННОЙ СТРАНЕ, А ЧТО МЫ, КОНКРЕТНО КАЖДЫЙ ГРАЖДАНИН, СДЕЛАЛ ДЛЯ ЕЕ СТАНОВЛЕНИЯ И ПРОЦВЕТАНИЯ?». Я С БЛАГОДАРНОСТЬЮ ОСОЗНАЮ, ЧТО ОКАЗАЛАСЬ ПРИЧАСТНОЙ К НОВЕЙШЕЙ ИСТОРИИ НАШЕЙ СТРАНЫ, ПО СЛОВАМ ПЕРВОГО ПРЕЗИДЕНТА Н.А. НАЗАРБАЕВА, «ИСТОРИИ НАШЕГО БЛАГОРОДНОГО ВРЕМЕНИ И ВСЕХ НАШИХ ВЕЛИКИХ ДОСТИЖЕНИЙ»!

Особую причастность я испытываю к свершению своей заветной мечты – созданию центра музыкальной культуры и образования, а именно, Казахской национальной академии музыки, которая, объединив все направления искусства, превратилась в Казахский национальный университет искусств.

Мне, как ректору университета, члену Национальной комиссии по делам женщин и семейно-демографической политике при Президенте, отрадно видеть, как подрастают и развиваются молодые талантливые музыканты, художники, танцоры, искусствоведы, актеры, операторы, режиссеры.

Необходимо отметить, что для нашего вуза особенно важной и ценной является государственная поддержка, которая играет большую роль в создании эффективной системы образования для одаренных детей и молодежи, в обеспечении их конституционных прав, а также необходимых условий для их обучения, воспитания, развития, творческой самореализации независимо от места жительства, социального положения и финансовых возможностей в семьях. Являясь значимой для общества, молодежь становится его инновационным человеческим капиталом, стратегическим ресурсом страны. Эти же вопросы мы обсуждаем на заседаниях Национальной комиссии по делам женщин и семейно-демографической политике при Президенте РК, которая играет важную роль в актуализации и решении различных проблем на государственном уровне, касающихся не только женщин, но и всего подрастающего поколения.

Как показывает практика общения со студентами, на современном этапе молодежь отличается большей мобильностью и избирательностью в своем отношении к миру ценностей, поиском себя, своей индивидуальности. Современная шкала ценностей осложнилась избытком выбора. Творческая молодежь восприняла ценности рынка, поставив популярность жизненных стратегий социального успеха на первые

Лидер нации Нурсултан Абишевич гениально предвидел, что Астана, как новая столица Казахстана, станет не только всемирно известным политическим, но и культурным центром, когда в далеком 1997 году, на встрече после концерта, не только предложил идею создания вуза, но и сразу поставил задачу: Астана – это город будущего, это город молодых, и наша задача – уделять внимание именно молодежи, за которой – будущее нашей страны!

Казахский национальный университет искусств осуществляет обучение талантливой, одаренной молодежи в условиях непрерывного образования на всех ступенях: школа – колледж – бакалавриат – магистратура – докторантура.

места, а среди целеполагающих ценностей придает доминирующее значение получению достойного профессионального образования.

Вырастить талант – сложный созидательный процесс учителя и ученика, в котором лишь самые настойчивые достигают успеха. Когда я вижу наших талантливых учащихся и студентов, мне всегда вспоминаются мои первые шаги в музыке. С шести лет я стала обучаться в республиканской специализированной музыкальной школе-интернате им. К. Байсеитовой, где с семи лет начала сольно выступать в концертах, а в тринадцать впервые с оркестром исполнила произведение К. Сен-Санса «Интродукция и рондо-каприччиозо». Потом было поступление в Московскую государственную консерваторию имени П.И. Чайковского и победы на международных музыкальных конкурсах: в Генуе, Токио, Хельсинки и в Москве. Все эти творческие достижения состоялись благодаря заботе и педагогическим усилиям моих прекрасных педагогов Нины Михайловны Патрушевой и Валерия Александровича Климова. А особенно дорогим благословением в своей судьбе, считаю встречу с выдающимся советским композитором Арамом Ильичем Хачатуряном, написавшим для меня на нотах своего скрипичного концерта «Айман, ты будешь великой скрипачкой!».

Глядя на творческие достижения сегодняшней талантливой молодежи, осознаешь, как важно, вовремя увидеть дарование, позаботиться о нем – ведь молодежь наша подрастающая смена!

За 17 лет из стен Казахского национального университета искусств вышли тысячи талантливых выпускников, которые успешно работают в различных образовательных и культурных учреждениях Казахстана и за рубежом во всех отраслях искусства и культуры.

Обретение Казахстаном государственного суверенитета поставило перед обществом задачу воспитания патриотизма у подрастающего поколения. Ведь патриотизм не заложен в генах, это не наследственное, а социальное качество, которое формируется всей окружающей действительностью, а у молодежи также в стенах образовательного учреждения, где они обучаются. Колоссальное значение для нашей одаренной студенческой молодежи, по их мнению, играет участие в конкурсах, фестивалях, олимпиадах республиканского, а особенно международного уровня, когда они испытывают высокое патриотическое чувство, чувство гордости за родной Казахстан, за свои престижные творческие успехи. Мы, профессорско-преподавательский состав, в качестве их наставников, тоже гордимся получением обучающимися конкурсных наград и признания в различных областях культуры и искусства.

Так, недавно состоялась церемония награждения Первой стипендией имени Ораза Абишева студентов-кафедры «Кино и ТВ» Рамазана Халиоллы, Анар Мергенбаевой и Даулета Рыскулова. Кстати, последний одержал победу в республиканской премии «Седьмого канала» в области кино и телевидения «Жас дидар», в номинации «Лучшая операторская работа».

На XI Национальных Дельфийских играх дипломами за 1-е место награждены Азамат Муқанов в номинации «Фотография» и Айну́р Сағындык в номинации «Тележурналистика». Наши студенты принимают участие на международных кинофестивалях «Бастау», «Евразия», Пусанский кинофестиваль (в Южной Корее), «Победили вместе» (Россия).

Хочется отметить талантливую молодежь в сфере изобразительного искусства. Так, на престижных международных конкурсах они показывают отличные результаты: 1-е место на IV Международном фестивале-конкурсе «Арт Проспект» в России завоевал Айте́ре Қуатұлы, 2-е место на Международном конкурсе «FIESTALONIA – KAZAKHSTAN» получила Дамеля

Мукан, 2-е и 3-е места на III Международном фестивале молодых художников «Art Samғау» получили учащиеся Іңкәр Мұқтар и Темирлан Абенов.

Хотелось бы особо отметить нашу восходящую «звезду» Димаша Кудайбергена, завоевавшего Гран-при Международного конкурса исполнителей эстрадной песни «Славянский базар-2015». Димаш молодой, но очень одаренный исполнитель с уникальным широким диапазоном и редким голосом.

В 2015 году победителем телевизионного проекта «Қазақстан дауысы» стал студент кафедры «Искусство эстрады» Муратбек Хайролда. Муратбек лауреат международных и республиканских конкурсов, принимает активное участие в концертах столицы и городов РК.

Ученики нашей школы также не отстают – 1-е место в международном конкурсе Astana Piano Passion занял наш талантливый ученик Нурсултан Омаргазин.

Преподаватели университета подготовили более 500 лауреатов международных конкурсов и более 400 лауреатов республиканских конкурсов в области искусства.

В университете действуют собственные творческие коллективы: Евразийский студенческий симфонический оркестр, ансамбли скрипачей «Каприччи», «Айголек», домбристов «Серпер» и «ШАТ», виолончелистов «Япурай», кобызистов «Тлеп» и «Назерке», детский хор «Елигай», камерный хор «Самғау», оркестр казахских народных инструментов.

Юные музыканты успешно гастролировали в странах ближнего и дальнего зарубежья, в том числе, в Италии, Швейцарии, США, Индии. Памятной осталась поездка в Санкт-Петербург, где ансамбль скрипачей «Айголек» в мае 2011 года занял 1-е место на международном конкурсе «Культурная перспектива».

Нельзя не сказать о Международном конкурсе музыкантов и исполнителей «Шабыт-inspiration», целью которого служит поддержка талантливой молодежи и организация которого возложена на наш университет. Он проходит под эгидой ЮНЕСКО и с каждым годом география его участников значительно расширяется. Отрадно, что в 2015 году Кубок Президента РК и Гран-при международного конкурса скрипачей был утвержден нашему воспитаннику, студенту 4-го курса

КазНУИ Максату Джусупову.

Хочу отметить также инициативу Национальной комиссии по делам женщин и семейно-демографической политике по проведению республиканской акции «25 полезных дел», посвященной 25-летию Независимости Республики Казахстан. В рамках данной акции в нашем университете в этом году будет проходить песенный конкурс «Шабыт-Мерей», целью которого служит поддержка одаренных детей-сирот, детей с ограниченными возможностями для получения грантов на бесплатное обучение в нашем университете.

Каждый новый конкурс дарит нам новые имена – таланты, которые хочется показать всему миру. Это получается в результате многочисленных концертных турне, так, например, Евразийский студенческий симфонический оркестр КазНУИ осуществил блестящие гастроли «Вена - Прага - Будапешт» (2008), «Вена – Рим – Париж – Москва» (2010), «Санкт-Петербург – Москва» (2012), «Турин – Милан – Флоренция – Рим» (2013), «Вашингтон – Нью-Йорк – Бостон» (2013), «Алматы – Астана – Париж – Лондон» (2014), «Сеул» (Южная Корея, 2014), «Берлин» (Германия, 2015).

По сути, Казахский национальный университет искусств можно назвать «оранжереей по возвращиванию талантов». Мне, как скрипачу и руководителю, особо дорого работать с талантами, само выполнение этого чрезвычайно сложного и хрупкого процесса, требующего тщательного планирования, пристального внимания к решению творческих проблем, а также больших профессиональных усилий, обладания толерантностью и педагогической гибкостью, позволяет добиваться действительно выдающихся результатов у своих воспитанников, а творческие достижения одаренностей на сегодня – это залог процветания сферы культуры и искусства нашего Казахстана в будущем!

*Айман МУСАХОДЖАЕВА, ректор КазНУИ,
профессор, Народная артистка РК,
Қазақстанның Еңбек Ері,
член Национальной комиссии по делам женщин
и семейно-демографической политике при
Президенте РК, председатель
Союза музыкальных деятелей РК*

ҚР ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК ДАМУ
ВИЦЕ-МИНИСТРІ СВЕТЛАНА ЖАҚЫПОВА:

ҰЛТ БОЛАШАҒЫ – ДЕНСАУЛЫҚТА

**ҰЛТТЫҢ ДЕНСАУЛЫҒЫН
НЫҒАЙТУ - МЕМЛЕКЕТТІҢ
МАҢЫЗДЫ МІНДЕТТЕРІНІҢ БІРІ
БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ. КЕЙІНГІ
ЖЫЛДАРЫ ЕЛБАСЫНЫҢ МЕ-
ДИЦИНА МӘСЕЛЕСІНЕ БАСА
КӨҢІЛ БӨЛУІНІҢ АРҚАСЫНДА
БІРШАМА НӘТИЖЕЛЕРГЕ
ҚОЛ ЖЕТКІЗУГЕ МҮМКІНДІК
ТУДЫ. СОҢҒЫ БІРНеше ЖЫЛ-
ДА ОТАНДЫҚ ДЕНСАУЛЫҚ
САҚТАУ ЖҮЙЕСІНДЕ
АЙТАРЛЫҚТАЙ ӨЗГЕРІСТЕР
БОЛДЫ. ДЕНСАУЛЫҚ
САҚТАУДЫ ОДАН ӘРІ ДАМУ-
ТУ БОЙЫНША МЕМЛЕКЕТТІК
БАҒДАРЛАМАЛАРДЫҢ
ҚАБЫЛДАНУЫ ЖӘНЕ ОЛАР-
ДЫ ІСКЕ АСЫРУ ОСЫ БАҒЫТТА
БІРҚАТАР ЖЕТІСТІКТЕРГЕ ҚОЛ
ЖЕТКІЗУГЕ ЫҚПАЛ ЕТТІ.**

2005 жылдан 2015 жылдар аралығында іске асырылған екі мемлекеттік бағдарлама шеңберінде денсаулық сақтау жүйесі кең көлемде жаңғыртылды. Емдеу процесінде жаңа технологиялар белсенді қолданыла бастады. Ауруды ерте кезеңде анықтауға мүмкіндік беретін Ұлттық скринингті бағдарлама енгізілді. Бірыңғай ұлттық денсаулық сақтау жүйесі жұмыс істейді. Фертильді жастағы әйелдер, жүкті және ауыр жағдайда жатқан науқастар тіркелімі жасалды. Тиісті және шұғыл медициналық

көмек көрсету үшін ескерту және іс-қимыл алгоритмінің кестесі қабылданды.

Өмір сүру ұзақтығының шамамен 3 жылға ұзаруы, қазақстан халқының, оның ішінде ана мен нәресте өлімі деңгейінің төмендеуі «Саламатты Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасының негізгі нәтижесі болып отыр. Мәселен, 2015 жылдың қорытындысы бойынша өмір сүру ұзақтығы 72 жасты құрайды.

Осындай жағымды өзгерістерге қол жеткізуге өлімнің негізгі себептері болып табылатын ауруларды (қан айналымы

жүйесінің ауруы, қатерлі ісіктер, жарақаттану, ана мен нәресте өлімі) алдын алуға, ерте анықтауға және уақтылы емдеуге бағытталған кешенді шаралар үлкен әсерін тигізді.

Қан айналымы жүйесінің ауруын (ҚЖА) белсенді анықтау нәтижесінде ҚЖА-дан болатын өлім көрсеткіші 2011 жылғы 309,6-дан 2015 жылғы 193,8-ге дейін төмендеді.

Онкологиялық ауруларды ерте анықтауға, химиялық препараттармен қамтамасыз етуге, медициналық ұйымдардың материалдық-техникалық базасын нығайтуға бағытталған іс-шаралар 100 мың халыққа шаққанда қатерлі ісіктен өлім көрсеткішін 2011 жылғы 102,4-тен 2015 жылы 92,0-ге дейін төмендетуге мүмкіндік берді.

Әйелдердің репродуктивтік денсаулығын нығайтуға бағытталған, оның ішінде профилактика жүргізу, ауруларды ерте анықтау және оларды сауықтыру бойынша іс-шаралар жалғасуда.

Мемлекеттің денсаулық сақтау саласындағы саясатының жалғасы ретінде Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығымен 2016 жылғы 15 қаңтарда «Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласын дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы (Мемлекеттік бағдарлама) бекітілді. Мемлекеттік бағдарламаның мақсаты - еліміздің тұрақты әлеуметтік-экономикалық дамуын қамтамасыз ету.

Бұл бағдарлама 2011-2015 жылдарға арналған «Саламатты Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасы бойынша іске асырылған міндеттердің сабақтастығын қамтамасыз етуге бағытталған. Оны іске асыру - халықты жалпы қамту қағидаттарын сақтай отырып, адамдардың қажеттілігіне, сапалы медициналық көмекке қолжетімділікті және денсаулығы үшін ортақ жауапкершілікті қамтамасыз етуге бағдарланған денсаулық сақтау жүйесінің динамикалық дамуына септігін тигізеді. Ең алдымен, ол кез келген мемлекеттің ең басты байлығының бірі - адам әлеуетін іске асыруға бағытталған.

Мемлекет басшысы алға қойған міндеттерді ескере отырып, денсаулық сақтау саласын одан әрі дамытуға негізгі тәсілдер әзірленді, ол 2019 жылға дейінгі Мемлекеттік бағдарламаның негізі болып табылады.

Мемлекеттік бағдарламаны іске асыру 7 бағыт бойынша жүзеге асырылатын болады:

1. Халықтың денсаулығын сақтаудың негізі ретінде қоғамдық денсаулық сақтауды дамыту;
2. Медициналық-санитариялық алғашқы көмекті жаңғырту және басымды дамыту негізінде халықтың қажеттілігі айналасында денсаулық сақтау саласындағы барлық қызметті ықпалдастыру;
3. Сапалы медициналық қызметпен қамтамасыз ету;
4. Дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету жөнінде ұлттық саясатты іске асыру;
5. Ортақ жауапкершілікті енгізу және оның қаржылық тұрақтылығын арттыру негізінде денсаулық сақтау жүйесін жетілдіру;
6. Денсаулық сақтау саласындағы адами ресурстарды басқару тиімділігін арттыру;
7. Мемлекеттік-жеке меншік әріптестігі және заманауи ақпараттық-коммуникациялық технологиялар негізінде денсаулық сақтау инфрақұрылымын одан әрі дамытуды қамтамасыз ету.

Денсаулықтың негізіне репродуктивтік денсаулық кіретінін айта кеткен жөн. Бұл бағыт ұлттың болашағын анықтау кезінде маңызды болып табылады. Фертильді жастағы адамдардың денсаулығы, олардың әрекетке қабілеттілігі, ананың қауіпсіздігін қамтамасыз ету – халықтың әл-ауқаты үшін маңызды аспектілер болып табылады.

Оң нәтижелер статистикамен нақтыланады. Мәселен, ана өлімінің көрсеткіші 100 мың тірі туғандарға шаққанда 2011 жылмен (17,4) салыстырғанда 28,2 %-ға төмендеп және 2015 жылы 12,5-ті құрайды. Нәресте өлімінің көрсеткішін 1000 тірі туғандарға шаққанда 2011 жылмен (14,84) салыстырғанда 36,9 %-ға төмендеп және 2015 жылы 9,37-ні құрайды.

Денсаулық сақтау саласында жасалған жұмыстардың оң нәтижесі балалар тууының тұрақты өсуімен байқалып отыр. Егер 2003 жылы елімізде 248 мың бала туған болса, онда 2015 жылы бұл цифрлар 400 мыңға жуықтады. Туу коэффициенті үнемі өсуде, көрсетілген кезеңде 2015 жылы 1,4 есеге немесе 1 мың халыққа шаққанда 22,7-ге өсті.

Қазақстанда қазіргі уақытта ана болуды көтермелеу, отбасы денсаулығын сақтау және нығайтудың

әлеуметтік-экономикалық тиімді механизмдері және басқа негіз бойынша басты бағытта нақты көрсетілген халық денсаулығын сақтау жөнінде мемлекет саясатының мықты фундаменті құрылған. Сондықтан денсаулықты, оның ішінде репродуктивтік денсаулықты нығайту мақсатында өз денсаулығына дұрыс күтім жасау үшін азаматтардың дағдыларын арттыру және оларды отбасы мәдениетіне тәрбиелеу, отбасы институтын нығайту қажет.

2016 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша республикада халыққа медициналық көмек 864 аурухана және 2 852 амбулаториялық-емхана ұйымдарында көрсетіледі.

Ауыл халқына медициналық көмек 143 орталық және аудандық ауруханаларда, 61 ауылдық учаскеде және ауыл ауруханаларында, 1 585 дәрігерлік және отбасылық-дәрігерлік амбулаториясында, 4 060 фельдшерлік-акушерлік және медициналық пунктте көрсетіледі.

Сонымен қатар, Қазақстанда акушерлік-гинекологиялық қызмет бүгінгі күні 18 перзентхана, 26 перинаталдық орталықта, 375 облыстық, қалалық, орталық аудандық ауруханалардың бөлімшелерінде, 759 әйелдер консультациясында және емханалардағы кабинеттерде ұсынылады. Елімізде төрт мыңнан астам акушер-гинеколог дәрігерлер қызмет етеді, яғни ана мен бала денсаулығына күтімді кәсіби маман қызметкерлер көрсетеді.

Сонымен бірге, денсаулық сақтау жүйесінің қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз етуді қарастыратын, 2020 жылға дейінгі денсаулық сақтауды дамыту мемлекеттік бағдарламасы жобасына бағытталған маңызды мәселені атап өту қажет.

Елбасының тапсырмасы бойынша 2018 жылдан ба-

стап Қазақстанда денсаулық сақтау ұлттық жүйесінің тиімділігін арттыру және тұрақтылығын дамыту үшін халық пен жұмыс берушілердің жауапкершілігін дамыту мақсатында, кезең-кезеңмен міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесі (МӘМС) енгізілетін болады, оның шеңберінде сақтандырылған азаматтарға амбулаториялық-емханалық көмек, амбулаториялық дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету; стационарлық медициналық көмек; жоғары технологиялық медициналық қызметтер, стационар алмастырушы технология; ұзақ мерзімді мейіргерлік күтім ұсынылатын болады.

МӘМС жүйесі мемлекеттік, жұмыс істейтін халықтың, жұмыс берушілердің және өздігінен жұмыс жасайтын халықтың міндетті сақтандыру төлемінен құралатын болады.

МӘМС туралы ҚР Заңының 28-бабы 4-тармағына сәйкес азаматтар санатының бірқатары қорға жарна төлеуден босатылады, оның ішінде балалар; көп балалы аналар; Ұлы Отан соғысының қатысушылары және мүгедектері; мүгедектер; жұмыссыз ретінде тіркелген, интернаттық ұйымдарда оқитын және тәрбиеленетін адамдар, орта, техникалық және кәсіби, ортадан кейінгі, жоғары білім беру ұйымдарында ішкі нысанда, сондай-ақ жоғары оқу орнынан кейінгі резидентура нысанында оқитын адамдар; бала тууына байланысты, баласы үш жасқа толғанға дейінгі демалыстағы адамдар; зейнеткерлер; әскери қызметкерлер және т.б.

Бұл ретте жаңа Мемлекеттік бағдарлама Елбасының 2050 жылға дейін Қазақстанның әлемнің 30 дамыған мемлекеттер қатарына кіруі және өмір сүру ұзақтығын 80 жасқа дейін арттыру бойынша алға қойған міндеттерін іске асыруға мүмкіндік береді.

«ОТБАСЫМ» *означает моя семья*

СОВРЕМЕННОЕ ОБЩЕСТВО НУЖДАЕТСЯ В ВОССТАНОВЛЕНИИ ТРАДИЦИОННЫХ ЦЕННОСТЕЙ, ВКЛЮЧАЮЩИХ БЕРЕЖНОЕ ОТНОШЕНИЕ К СЕМЬЕ, ПРОПАГАНДУ СЕМЕЙНОГО ОБРАЗА ЖИЗНИ. ИСТОРИЯ СЕМЬИ – ЭТО ЖИВАЯ ИЛЛЮСТРАЦИЯ К ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ИСТОРИИ: ТОРЖЕСТВЕННОЙ И РАДОСТНОЙ, ПЕЧАЛЬНОЙ И СТРАШНОЙ. ОСОБЕННО ПЕРСПЕКТИВНОЙ В ФОРМИРОВАНИИ ЦЕННОСТИ СЕМЬИ ЯВЛЯЕТСЯ СТУДЕНЧЕСКАЯ МОЛОДЕЖЬ, СТОЯЩАЯ НА ПОРОГЕ ЖИЗНЕННОГО САМООПРЕДЕЛЕНИЯ, ТАК КАК ЦЕННЕЙШИМ СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИМ ПРИОБРЕТЕНИЕМ ЮНОСТИ ЯВЛЯЕТСЯ ОТКРЫТИЕ СВОЕГО ВНУТРЕННЕГО МИРА, ПРИОБРЕТЕНИЕ ЖИЗНЕННО ВАЖНЫХ ЦЕННОСТЕЙ И ВЗАИМООТНОШЕНИЙ С ОКРУЖАЮЩИМИ, БЛИЗКИМИ, САМИМ СОБОЙ.

В современной действительности достаточно часто меняются представления молодых людей о ценностях, в том числе и ценностях семьи. Для разрешения важных вопросов проблем воспитания, неустроенности в жизни, суицидальной обстановки среди молодежи, дефицита нравственного и духовного воспитания директором Алматинского государственного бизнес-колледжа Гульфайруз Касымовой был создан клуб «Отбасым». В клубе стали проводиться мероприятия и тематические встречи, такие как «Отбасым - ұяда не көрсең, ұшқанда соны ілесің», «Создание уюта в доме: с чего начинать?» и многие другие.

Программа клуба «Отбасым» разработана и представлена директором первого «Института семьи Казахстана и Центральной Азии» Акботой Базарбаевой. Являясь организацией, непосредственно заинтересованной в пропаганде семейных ценностей, Институт семьи стал постоянным организатором уже неоднократно успешно апробированных модулей воспитательных платформ. Так, в Алматинском государственном бизнес-колледже при сотрудничестве с первым «Институтом семьи Казахстана и Центральной Азии» и с Центром Национальных Ценностей «Отбасым» проведен первый поток обучения уникального проекта «Отбасым 2015-2016». Основной целью проекта является формирование в сознании обучающихся духовно-нравственного мировоззрения, знаний основных ценностей национальной и мировой культуры, понятий семейных ценностей, толерантности, жизненно-необходимых навыков для семейного благоустройства и для успешной жизни в целом. По программе проекта «Отбасым» охвачены следующие темы:

«Формирование характера человека», «Самооценка человека», «Развитие потенциала, талантов и лидерских качеств», «Финансы. Управление бюджетом», «Мода и стиль. Имидж», «Подготовка к супружеской жизни. Период ухаживания», «Методы разрешения конфликтов», «Здоровье, ЗОЖ и правильное питание. Уход за собой», «Гостеприимство, международный опыт», «Кинофорум. Заключение».

Проект уникален сразу по нескольким причинам. В первую очередь, это возможность для тысячи молодых девушек и юношей получить основные и фундаментальные знания при формировании характера, знания, которые позволят им вступить во взрослую жизнь, освоить востребованные профессии. Ребята учатся развивать в себе лучшие черты личности, потенциал, не останавливаться на достигнутом. Основой основ любого человека является самооценка, от которой в жизни зависит все.

Вторым важным моментом данного проекта является то, что набор студентов проходит на конкурсной основе, чтобы ребята были заинтересованы в собственном выборе и обучались с большим желанием. Для развития самостоятельности и ответственности в начале проекта студентам выдается календарный план. Студенты сами контролируют свое посещение занятий.

Следующий многозначимый этап проекта – встречи с выдающимися и успешными людьми из разных сфер бизнеса, в рамках которых студенты узнают о секретах бизнеса и принципах успешности, методах разрешения конфликтов, секретах имиджа, красоты и здоровья, о подготовке к семейной жизни, о кулинарии и секретах гостеприимства.

На кинофоруме обсуждаются принципы успешности в реальной жизни.

После прохождения проекта студенты получают сертификаты.

Так, 20 мая 2016 года состоялась церемония торжественного вручения сертификатов первым выпускникам школы «Отбасым», проекта «Основные навыки для успешной жизни!», участниками которой были Секретарь Национальной комиссии по делам женщин и семейно-демографической политике при Президенте РК, главный редактор журнала «Отбасым» Шолпан Сыздыкова, представитель Администрации Президента РК, президент АО «Өрлеу», заместитель председателя комиссии по делам женщин города Алматы Гульнас Ахметова, председатель клуба «Астана-Байтерек», член Ассамблеи народа Казахстана Тамара Лавриненко.

По итогам первого потока обучения проекта «Отбасым» 63 студента получили сертификаты об успешном обучении и стали волонтерами проекта. По результатам независимого опроса самого проекта можно утверждать, что данный опыт показал свою эффективность. Выпускники уже способны на практике построить свою жизнь с учетом требований современности и при этом, не утратив значимости семьи, как ячейки общества.

Участники встречи пришли к выводу, что практику внедрения проекта «Отбасым» в учебных заведениях

можно внедрить во всех колледжах Казахстана.

Новый набор состоялся в сентябре и завершится в декабре 2016 года. Уже набраны две группы. Первая – «Отбасым-2», состоит из 31 студента, осваивает программу «Навыки успешной жизни», вторая «Отбасым-3» из 30 человек – «Успешные строят крепкие семьи».

Таким образом, объединив свои усилия, мы сможем решить проблему возрождения духовно-нравственных основ нашего общества, создать все условия для благополучной семейной жизни, воспитания детей и передачи последующим поколениям семейных традиций и ценностей. Ведь успех любого государства связан с успехом семьи. Именно семья является основой общества, определяет его благополучие и развитие. Недаром внимание государства направлено к семье и ее ценностям. Супружеский союз и почитание родителей, материнство и отцовство, взаимное уважение и доверие, верность и любовь – это основы уклада семейной жизни и лучших семейных традиций. Слово «отбасым» имеет глубокий смысл и переводится как «моя семья». Поэтому работа проекта «Отбасым» имеет колоссальный потенциал в будущем.

*Акбота БАЗАРБАЕВА,
руководитель проекта «Отбасым»,
директор Института семьи Казахстана и
Центральной Азии*

СУПРУЖЕСКАЯ ЛЮБОВЬ

УНИВЕРСИТЕТ НАВАРРЫ,
ХАВЬЕР ЭСКРИВАИВЕРС

ВСЕ, ЧТО МЫ ГОВОРИМ О СУПРУЖЕСКОЙ ЛЮБВИ И БРАКЕ, ЗАВИСИТ ОТ ОСНОВНОГО ВОПРОСА:

Что такое брак?

Брак представляется нам как союз мужчины и женщины. Но человек, который наделен изобретательностью, создал другие формы союза между мужчиной и женщиной. Учитывая этот факт, важно суметь обнаружить среди этих форм союза, где есть брак, а где нет брака. Какой союз между мужчиной и женщиной есть настоящий брак, а какой – нет.

Тогда что такое брак?

В кратком изложении, можно сказать, что брак - это союз мужчины и женщины, происхождение которого находится в человеческой природе и формируется в соответствии с ней.

Выходит, что мы можем сказать, что брак присущ любому закону и всякой легализации. Но ни законность, ни легализация не создают и не представляют собой брак; функция закона заключается в регулировании, регламентировании и обеспечении юридической опреде-

ленности тому, что уже существует по своей природе, то есть, браку. И мы объясним эту идею:

– Во-первых, брак – это институт, основание которого мы находим в самой природе человека. Ясно, что мужчина и женщина не являются мужчиной и женщиной по культуре. Тот факт, что существуют мужчины и женщины, – это уже естественный факт.

СИМОНА ДЕ БОВУАР ВЫДВИНУЛА ЛОЗУНГ, ПОПУЛЯРНЫЙ В ФЕМИНИСТСКИХ ДВИЖЕНИЯХ: «ЖЕНЩИНА – ЭТО КУЛЬТУРНЫЙ ПРОДУКТ». Я НЕ ЗНАЮ ТОЧНО, ЧТО ОНА ИМЕЛА В ВИДУ, УТВЕРЖДАЯ ЭТО. НО В ЛЮБОМ СЛУЧАЕ, ЖЕНЩИНА КАК ЖЕНЩИНА И МУЖЧИНА КАК МУЖЧИНА НЕ ЯВЛЯЮТСЯ ПРОДУКТОМ КУЛЬТУРЫ, ОНИ – ОТ ПРИРОДЫ. РАЗНИЦА МЕЖДУ НИМИ ПРОИСХОДИТ ОТ ЧЕЛОВЕЧЕСКОЙ ПРИРОДЫ. ЧТО БЫ ВЫ ПОДУМАЛИ, ЕСЛИ БЫ ВАМ СКАЗАЛИ, ЧТО БЫЛО ВРЕМЯ ЧЕЛОВЕЧЕСТВА, В КОТОРОМ НЕКИЕ БЕСПОЛЫЕ СУЩЕСТВА ЗАДУМАЛИСЬ И ПРИШЛИ К ВЫВОДУ, ЧТО ОБЩЕСТВО БУДЕТ ЛУЧШЕ ОРГАНИЗОВАНО, ЕСЛИ ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ ВИД БУДЕТ РАЗДЕЛЕН НА ДВА ПОЛА? ПОСЛЕ ЭТОГО В РЕЗУЛЬТАТЕ КАКИХ-ТО НЕИЗВЕСТНЫХ КУЛЬТУРНЫХ ПРОЦЕССОВ ПОЯВИЛИСЬ МУЖЧИНА И ЖЕНЩИНА. СМЕШНО, НЕ ТАК ЛИ?

– Во-вторых, мужчина и женщина по своей природе созданы друг для друга, и это проявляется в природно-естественной тенденции соединяться в браке. Союз между мужчиной и женщиной не является культурным изобретением человека, основанным на различии полов. По своей природе мужчина является мужчиной по отношению к женщине, и женщина является женщиной по отношению к мужчине. Таким образом, существует естественная тенденция к союзу, которая отражает сущность: мужчина – для женщины, и женщина – для мужчины.

– В-третьих, эта тенденция подразумевает определенный и конкретный способ союза, который соот-

ветствует тому, что и мужчина, и женщина являются людьми (с некоторыми требованиями справедливости), что они разные и соединяются именно как мужчина и женщина. Различия между мужчиной и женщиной – естественный факт, следовательно, существует и естественная тенденция к их союзу. Очевидно, что дифференциация и тенденция отвечают одному типу естественного союза.

Такого рода союз, который отвечает человеческой природе, в котором мужчина реализуется как человек мужского пола, и женщина как человек женского пола, мы знаем как брак. Другими словами, та форма союза мужчины и женщины, которая соответствует индивидуальности человека, тому, что это мужчины и женщины по природе, – именно это и есть тот союз, который мы называем брак.

Пришло время, чтобы углубиться в вопрос: так что же такое брак. Есть идея, которая мне кажется ключевой: брак не факт, это не факт, что мужчина и женщина живут и ведут себя определенным образом. То, что мужчина и женщина живут как муж и жена в совместной супружеской жизни – это не брак, в любом случае – это следствие брака. Или, если хотите, воплощение брака. Из этого следует, что мужчина и женщина живут вместе как те, которые состоят в браке, но не входят в брак. А этот тип союза, как известно, существуя на протяжении многих веков, получил название и сожительство.

Другими словами, браку, прежде чем действовать, необходимо быть. Поэтому говорится, что мужчина и женщина являются мужем и женой. Об этом мы поговорим далее.

Айнұр Жүгінісова: АТА-ЕНЕМНІҢ СҮЙІКТІ КЕЛІНІМІН

БҮГІНДЕ ЕЛОРДАЛЫҚ АҒАЙЫНДЫ ЖҮГІНСОВТЕР ҚАЛЫҢ ТЫҢДАРМАНЫ БАР, ЕЛДІҢ СҮЙІКТІ ДЕ СҮЙКІМДІ ӘНШІ ҰЛДАРЫНА АЙНАЛЫП ҮЛГЕРГЕНІ КӨҢІЛ ҚУАНТАДЫ. КІШКЕНТАЙ МҰХАММЕДӘЛИ ЖӘНЕ АҒАЛАРЫ РҮСТЕМ МЕН МИРАСТЫҢ ӘНДЕРІ ДЕ САПАЛЫ, САХНАДАҒЫ ОБРАЗЫ МЕН МӘДЕНИЕТІ ДЕ КЕЗ КЕЛГЕН АДАМДЫ ЫНТЫҚ ЕТЕРІ СӨЗСІЗ. ДЕГЕНМЕН, ӘР АЛЫПТЫҢ АРТЫНДА НӘЗІК ЖАНДЫ АРУ – АЯУЛЫ АНАНЫҢ ҮЛКЕН ЕҢБЕГІ МЕН ШЕКСІЗ ҚОЛДАУЫ ЖАТҚАНЫН ЕСКЕРУСІЗ ҚАЛДЫРУҒА БОЛМАС. ЕНДЕШЕ, БАЛАЛАРЫНА ШЫН ӨНЕРДІҢ КИЕСІН АҚ СҮТІМЕН ДАРЫТЫП, ТАЛАНТТЫ ҰЛДАРЫНЫҢ БИІКТЕ ЖАРҚЫРАУЫНА АҚ ЖОЛ АШҚАН, ӨЗІ ДЕ ӨНЕР ДЕСЕ ІШКЕН АСЫН ЖЕРГЕ ҚОЯТЫН АСТАНАДАҒЫ ҚАЛИБЕК ҚУАНЫШБАЕВ АТЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК АКАДЕМИЯЛЫҚ ҚАЗАҚ МУЗЫКАЛЫҚ ДРАМА ТЕАТРЫНЫҢ ТАНЫМАЛ АКТРИСАСЫ АЙНҰР ЖҮГІНСОВА БҮГІН «ОТБАСЫМ» ЖУРНАЛЫНЫҢ ОҚЫРМАНДАРЫМЕН СЫРЛАСЫП, БАҚЫТТЫ БОЛУДЫҢ ҚҰПИЯЛАРЫМЕН БӨЛІСЕДІ.

«БОЛАШАҚ КҮЙЕУІМНІҢ ДЕМІН СЕЗДІМ»

– Алматыдағы Т. Жүргенов атындағы өнер академиясын үздік тәмамдап, дипломдық жұмыс ретінде бағаланатын қойылымды тамашалауға атан-анам да ауылдан ат терлетіп келген болатын. Қызығы, құр жүрмей, Орал қаласында ашылып жатқан тұңғыш қазақ драма театрының режиссерлерімен танысып, әңгімелері жарасып үлгерсе керек. Олар менің өнерімді жоғары бағалап, сол театрға жұмысқа қабылдауымен қоса, үй беріп

жарылқайтынын айтып, ата-анамды көндіріп қойған екен. Мұны естігенде іштей күйзеліске түскенім рас. Өйткені, құрбы-достарыммен асқақ армандардың жоспарын құрып, өнер ордасындағы болашағымды айқындап қойған едім. Армандарымды қимадым, ақыры оңтүстік астанамызбен қиыла, жылап қоштасқаным есімде. Әйтсе де, үлкендер тек жақсылықтың жол нұсқаушысы екенін ұмытпау керек. Туған елде театрдың келбетіне айналдым. Мықты режиссерлермен жұмыс істеп, өнерімді шыңдай

түстім. Бір күні Батыс Қазақстан облысының есеп беру концертін қоюға өңірдің барлық өнерпаздары болып Алматыға аттандық. Поезда, қонақ үйде, қаншама дайындықта бірі-бірімізді көрмей, бүгінгі жарым – Ерболатпен концертте ғана алғаш көрісіп, танысқан екенбіз. Мен алыста тұрып оның демін сезінгенім әлі күнге дейін есімде. Ол да сол сәт жүрегінде бір сиқырлы үннің сыбыр еткенінайттып, қазір күліп отырады. Бұрындары ұялы телефон болмаған, бірнеше күннен кейін Ерболат мені үйге іздеп келді. Сезімін білдіріп,

сөзін айтқан соң екеуіміз қыз бен жігіт ретінде жайлап кездесе бастадық. Арада бір жыл өткен соң екеуіміз отбасын құрдық, тағы бір жылдан кейін Рүстеміміз дүниеге келді.

«МАХАББАТ ЖАСҚА ҚАРАМАЙДЫ»

– *ЕРБОЛАТ ТАНЫСҚАН КЕЗДЕ МЕНІМЕН ЖАСТЫ ЕКЕНІН АЙТҚАН БОЛАТЫН. ҮЙЛЕНЕРДІҢ АЛДЫНДА ҒАНА ОНЫҢ ЕКІ ЖАСҚА КІШІ ЕКЕНІН БІЛДІМ. ӘЙТПЕСЕ ҚАРАМАЙ ҚОЯДЫ ДЕП ҚОРЫҚСА КЕРЕК. БІРАҚ, БҰЛ ЖАҢАЛЫҚ БІЗДІҢ МАХАББАТЫМЫЗҒА ЕШ КЕДЕРГІ БОЛА АЛМАДЫ. МЕН ӨЗ ЖАСЫМНАН КІШІ КӨРІНЕТІНМІН. ӨЗІМДІ ЕСЕЙТІП КӨРСЕТУ ҮШІН БИИК ӨКШЕ, ӘДЕМІ КӨЙЛЕКТЕР КИЮГЕ ТЫРЫСАТЫНЫМЫН. МҰНЫММЕН ЕРБОЛАТТЫҢ КӨЗІНЕ ТҮСЕТІНІМДІ ҚАЙДАН БІЛЕЙІН... (КҮЛІП).АЛЛАҒА ШҮКІР, БҮГІНДЕ БІЗДІҢ ШАҢЫРАҚ КӨТЕРГЕНІМІЗГЕ 22 ЖЫЛДАН АСЫП БАРАДЫ.*

«ЖОЛДАСЫМНЫҢ ҚОЛДАУЫ ӨНЕРІМДІ ШАРЫҚТАТТЫ»

– Көп актрисалар тұрмысқа шыққан соң өнерден алшақтап, сауда немесе басқа кәсіптерге ауысып кеткенін көрдім. Ерболат та алғашқы кезде өнерден бас тартуға ишара білдірген. Бірақ бір-екі рет менің қойылымымды тамашалап, ол ойынан мүлде айныды. Сонда айтқаны «Айнұр, сен сахнаның адамысың, осы мамандығыңды тастама» деп мені шын қуантқан болатын. Өзінің де өнер қазанында бірге қайнағаны оның бұл шешіміне бірден-бір себеп екені даусыз. Біз шаңарық көтерген жылдары елімізде экономикалық дағдарыс орын алып, алты айлап жалақы алмаған кезеңді бастан өткердік. Бұл жоқшылықтан жанұямызды Ерболаттың өнерді тастап, саудаға бет бұруы құтқарды десем болады. Алыпсатарлықтың арқасында 2003 жылы Астана қаласына көшіп келдік. Тиыннан теңге құрап, осында дүңгіршек сатып алдық. Жолдасым жас жанұямызды асырай отырып, менің өнерімнің өшпей, шыңдалуына барынша қолдау көрсетті. Егер Ерболат мүлде басқа саланың адамы болғанда, бәлкім қазіргідей танымал актриса, «ағайынды Жүгінісовтердің анасы» болып осылай сұхбаттаспас па едім?!

«ПРОДЮСЕР БОЛУ ТҮСІМЕ ДЕ КІРМЕГЕН»

– Балаларымызға өнер әкесінің қанымен, анасының ақ сүтімен дарып тұрғанда, оларды сахнаға шығармау мүмкін емес. Олардың талабы мен талантын көріп тұрып, қолдау көрсетпегеніміз ұят болар. Сондықтан, «Ағайынды Жүгінісовтер» жобасын қолға алып, халықтың жүрегінен орын алатындай сапалы топты дайындауға бекіндім. Біздің қолымыздан келетін басты жұмыс – жас өнерпаздарға дұрыс бағыт-бағдар беру, әрине. Өздерінің шын дарыны болса, әрі қарай өздері-ақ топты жарып шығады емес пе?! Міне, қазір еңбегіміздің текке кетпегені болар, облыстарға концерт беру сапарын бастадық. Жанкүйерлер мен тыңдармандардың көптігін көріп, шын шабыттанып қалғанымыз да рас. Мен продюсер ретінде өзімді елестетіп көрмеппін. Қазір «эстраданың жас жұлдыздарын» дайындауда көп нәрседе көзім ашылып, барлығын алыстан көре білетін қасиетті шыңдадым. Жалпы, өнер адамы әркез ізденіс үстінде жүруі тиіс қой, сәл босаңсудың өзі тоқырауға ұшыратады. Әркез байқауларға қатысып, тек алға қарай ұмтылған Рүстем, Мирас және Мұхамедәли де қазақ сахнасынан лайықты орнын таба алады деп сенемін. Кішкентай Альтаирдың да өнерден алшақ еместігін аңғару қиын емес секілді. Ол да өссе ағаларынан қалыспас, сірә.

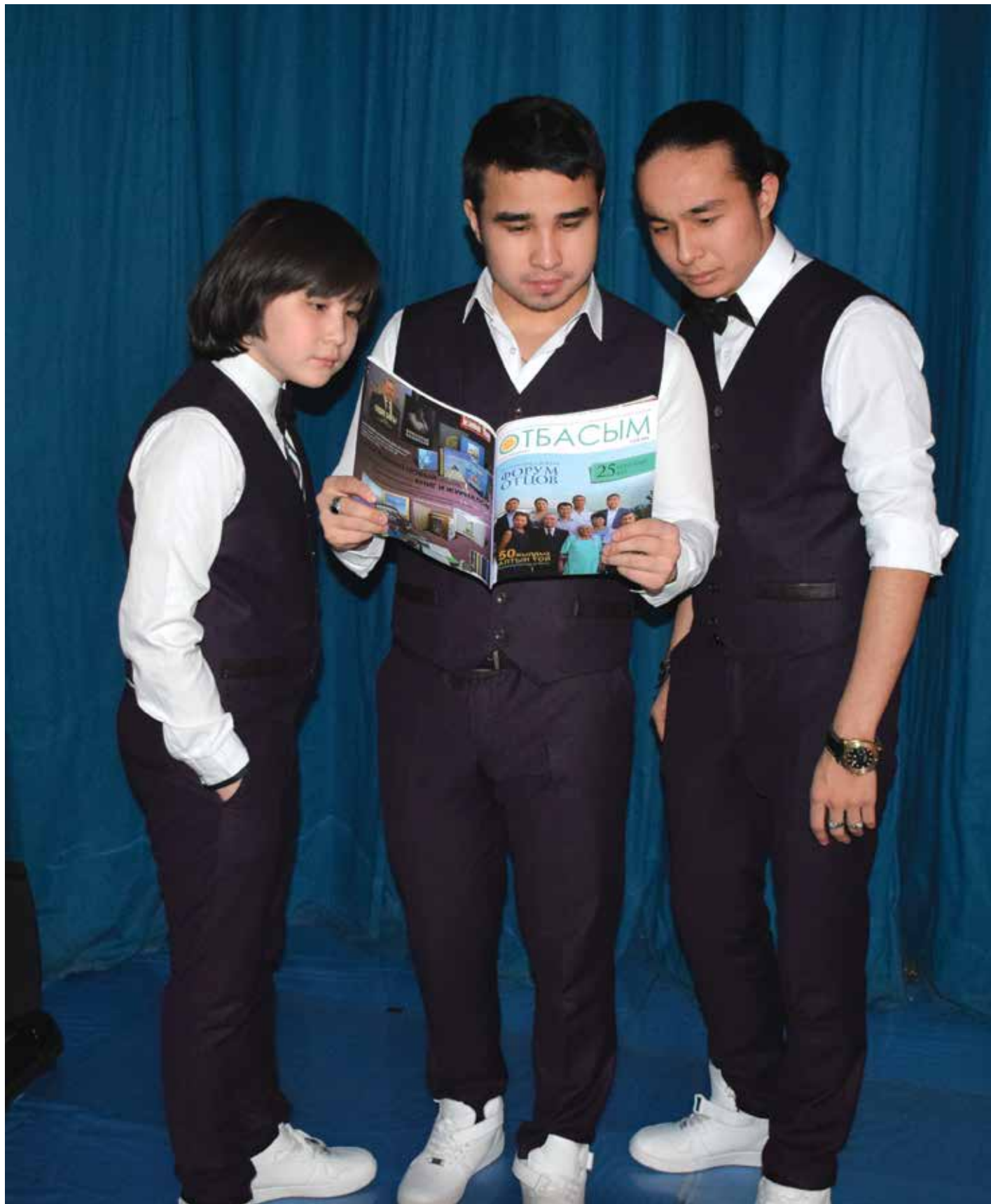
«КҮЛІМДЕМЕУГЕ ХАҚЫМ ЖОҚ»

– Көп адам менің әркез күлімдеп жүруімнің себебін сұрап жатады. Бейбіт күннің заманында не үшін күлімдемеуіміз керек?! Мен өмірді түсінген сайын артық қабақ шытудан безінемін. Аллаға шүкір, ата-анам, асыл жар мен бала-шағам қасымда. Жетпейтін дүние жетпей кетер, бастысы рухани байлық емес пе?! Айналама тек мейірім сәулесін төккім келеді. Адамдар бір-бірінен жылулық сезінуі тиіс. Өзім де сол мейірім мен жылулықты өзгелерге сездіргім келеді. Барлығы да сондай болса ғой деп тілеймін. Өмірдің әр сәтін бағалау керекпіз ғой.

«КІШКЕНТАЙЫМ «ТОЙ АНАШЫМ» ДЕП ЕРКЕЛЕЙДІ»

– Үйде бес азаматтың еркесімін деуге болатын шығар. Әсіресе, туған күн, мерекелерде ұлдарым

101 дана раушан гүлдерін сыйлап, тапсырыспен торт әкеліп және өзге де тосын сыйларымен мені ерекше құрметтеп жатады. Ондай сәтте көзіме тіпті жас келеді. Әрине, қуаныштың жасы ғой. Жылы сөздерін айтып, әйтеуір мүмкіндік болса еркелетуден еш аянып қалған емес. Ризамын. Ал, кішкентай Альтаир барлығымыздың еркеміз. Біздің тойдан-тойға жүгіріп жүргенімізді көріп, соңғы кезде «Той анашым» деп еркелеуді шығарыпты. Бұрын жас кезде балаларымызды ата-анамызға тастап жүре беретінбіз, ал Альтаирды бір сәт көрмесек тұра алмайтындаймыз. Тіпті, үлкен балаларыма жүкті кезімде соңына дейін сахнада жүре беретінмін. Жас келген сайын аналық жауапкершілік арта түсе ме, Альтаирда жығылып қалам ба, сүрініп қалам ба деген қорқынышпен демалысқа сахнадан ертерек кеттім.

«БҰЙЫРТҚАНДЫ КҮТІП ЖҮРЕТІН ЖАНМЫН»

– Үйде кішкентай ханшайымымыз болса нұр үстіне нұр болар еді, әрине. Бірақ, қазір жас емеспін. Қанша жылтырап, сырт көзге әдемі болып тұрғаныммен, табиғат өзінікін алады ғой. Сондықтан, жас келгенде іштегі баланың жетілуіне де зияны тиюі мүмкін. Оған қоса, өмірге перзент әкелген соң оны адам қылып кету міндетіміз. Жаратқанның бұйыртқаны осы төрт ұлым шығар. Өзім бұйыртқанды күтіп жүретін жанмын. Анам бұрын «Үйде отыр, бұйыртқан бай өзі келеді» деп ұрысатын. Міне, түнгі клубтарға бармай-ақ, үйде отырып тапқан күйеуім осы болды ғой. Жанұямызға қыз баланы бұйыртпаса, еш ренжімейміз. Ендігі тілегіміз, осылардан немере сүйсек деп отырмыз.

«БОЛАШАҚ КЕЛІНІМДІ АЛАҚАНДА АЯЛАЙМЫН»

– Балаларымның алды ер жетіп қалды. Жақсы, ақылды келін күтіп жүрміз. Егер өнер адамы болса да қарсылығымыз жоқ. Ең бастысы балам сүйсе, баламды сүйсе болғаны. Өйткені, махаббатсыз берекелі, мерекелі отбасы да, есі дұрыс бала да болмайды. Қазір көп жастың құрған шаңырағы шайқалып жататыны есеппен, белгілі талаппен үйленіп жататындығынан деп ойлаймын. Өзім қыз балаларды жақсы көремін. Мөлдіреп тұрған қыздарды көріп сүйсінемін. Болашақ келінімді

де алақанда аялаймын деп ойлаймын. Әдетте келін мен ене арасындағы бітпейтін жанжалдарды естіп жатамыз. Меніңше, екі арадағы қарым-қатынасқа алдымен ене жауапты. Келінді тәрбиелейміз деп, керісінше, ерегестіріп алады көбісі. Менің түсінігімше, «ананы бұйт, ананы сөйт» деп нұқып, шұқып немесе ұрысып ешкімді тәрбиелей алмайсың. Бастысы, үй шаруасы бослын, қарым-қатынас мәдениеті болсын, үндемей жүріп өзіміз үлгі көрсетуіміз қажет. Келін соның бәрін өзі-ақ қайталайды. Әйтпесе, өзіміздің баламыз да кейде сөзімізді тыңдамай жатады ғой. Мен інімнің келіншегің солай тәрбиеледім. Яғни, бұл тұрғыда тәжірибем бар деп мақтана аламын.

«МЕН ҮЛКЕН ЕНЕМІЗГЕ ҰҚСАЙМЫН»

– ЕР АЗАМАТ АНАСЫНА НЕМЕСЕ ӘЖЕСІНЕ ЖАҚЫН БОЛЫП ӨССЕ, ЖАРЫН СОҒАН ҰҚСАТЫП ІЗДЕЙТІН КӨРІНЕДІ. ЕРБОЛАТ ӘЖЕСІНІҢ ТӘРБИЕСІН КӨРІП ӨСКЕН. МЕН АЛҒАШ КЕЛІН БОЛЫП ТҮСКЕНДЕ АТАМЫЗ МЕНІ ӨЗІНІҢ АНАСЫНА ҚАТТЫ ҰҚСАТЫПТЫ. АУЫЛ ТҰРҒЫНДАРЫ ДА СОЛАЙ ШУЛАСА КЕРЕК. ОЛ КІСІ ДЕ МЕН СИЯҚТЫ АШЫҚ, ҚОНАҚЖАЙ, КЕҢПЕЙІЛ АДАМ БОЛЫПТЫ. ӨЗІМНІҢ ЕНЕМ БОЛСА, ӨТЕ САБЫРЛЫ, БАЙСАЛДЫ КІСІ. ӨМІР БОЙЫ ШӘКІРТ ТӘРБИЕЛЕП, ҰСТАЗДЫҚ ЕТКЕН. БҮГІНДЕ МЕН АТА-ЕНЕМНІҢ ЕҢ СҮЙІКТІ КЕЛІНІМІН ДЕП МАҚТАНА АЛАМЫН. ҚҰДАЙҒА ШҮКІР, ӘЛІ КҮНГЕ ДЕЙІН ЕНЕМ ЕКЕУІМІЗДІҢ АРАМЫЗДАН ҚАРА МЫСЫҚ ӨТІП КӨРМЕГЕН. СОҒАН ҚУАНАМЫН.

«ӨЗ-ӨЗІМДІ ТӘРБИЕЛЕУГЕ МАМАНДЫҒЫМ КӨМЕКТЕСТІ»

– Осы күнге дейін ешкіммен сөз таластырып, ренжісіп көрген емеспін. Әркез адамдардың көңіліне қарап жүремін. Ашуға бой алдырып, әр нәрсеге өкпелеп жүретін адамдардың өзін ақтап алуға тырысамын. Мүмкін, өмірде жолы болмай немесе бір сәтсіздікке жолығып қалған шығар деп жоримын. Дегенмен, әр адам өзінше мықты болуы тиіс. Мына өмірде жеткен әрбір жетістігіміз ниетімізге байланысты. Сол себепті, жүрегіміз таза, іс-әрекетіміз адал болса, айнала да сондай көркем болады емес пе?! Мен әркез өзімді

жақсылыққа тәрбиелеп отырамын. Тіпті, актерлік мамандығым да өнерде де, өмірде де өз-өзімді тәрбиелеуге көмектесті. Әлемді өнердің көзімен қараудың өзі бір шеберлік қой.

«БАЛАЛАРЫМЫЗДЫҢ ЕСІМІН ӨЗІМІЗ ҚОЙДЫҚ»

– Ұлдарымызға есім таңдауда ешкімді араластырмадық. Ата-әжесі бірінші перзентімізге «Айболат» деген есімді айтып жіберіпті. Мен болсам «кейін Айболит деп мазақтайтын болады» деген сылтаумен қарсылығымды білдірдім. Ақыры тұңғышымызды өзбек халқының сол кезде әйгілі болған батырының есіміне сай Рүстем атадық. Қазіре мамандығының батыры болып жүргеніне шүкір деймін. Мирастың есімін әкесі қойса, Мұхамедәли мен Альтаирға есімді ағалары өздері таңдаған. Ата-әжесіне әйтеуір бала болса, ата-анаға баласының ертеңгі келешегіне әсері болатындай сезініп, лайықты атты өздері таңдай білуі қажет. Біз де кейін немерелеріміздің есімін қоюға араласпаймыз. Алыс бағыт-бағдар беруіміз мүмкін, ал шешімін балалар өздері біле жатар.

«АТА-АНАМ ӘНШІ БОЛУДЫ АРМАНДАҒАН»

–Біз үйде төрт ағайынды болып өстік. Үш қыз және бір ұл. Жалғыз келініміз бар. Ата-анамыз қазір Астанада тұрады. Екеуі де құрметті еңбек демалысында. Әкем қарапайым жүргізуші, анам

сатушы болып жұмыс істеген. Бір қызығы, олар жас кезінде әнші болу арманымен Алматыға дейін барған екен. Бірақ отбасын құрған соң ауылда қалып қойған. Өмір бойы ата-ене баққан. Сол орындалмаған арманы ұрпағының алдынан шығып, бүгін ағайынды Жүгінісовтер нағашы ата-әжесінің тілегін орындап отыр.

«ЕР МЕН ӘЙЕЛ БІРДЕЙ БОЛЫП КЕТТІ»

–Жолдасым менің қолдан пісіретін тәтті тағамдарымды жақсы көруші еді. Тіпті, нанды да өзім пісіруші едім. Өкінішке орай, қазір әрі-бері жүгіріп, уақыттың тапшылығынан ас үйден алшақтап кеткенім рас. Заман әйел затының табиғи қасиеттерін азайтып бара жатқандай. Әсіресе кейбір орталарда қызметте жүріп, тұрмыс құрмай қалған әйелдер тіршілігінде еркектің қажеті жоғын айтып отырады. Соларға іштей налимын. Айтайын десем, біреудің өміріне араласқандай боламын. Өмірден түйгені сол болар деп қоясың. Бүгінде еркек пен әйелдің бөліп алар қызметі қалмай қалды ғой. Әйелдер ақша табады, отбасын асырайды, көлік тізгінінде де көбінде әйелдер отырады. Бастысы, бұл жағдайда ерлер майдаланып кетпесе игі. Сол үшін балаларымды нағыз ер азаматқа лайық етіп тәрбиелеуге тырысамыз.

Ұлжан ШОРАЕВА

Нұркен Өтеуілов: Мен үшін идеал адам – әкем!

ҚАЗАҚ ТЕАТР ӨНЕРІНІҢ ДАМУЫ ЖОЛЫНДА ТАЛАНТЫ МЕН КӘСІБИ ШЕБЕРЛІГІН ТЕК ҚАНА ШЫҢДАП, ОНЫ ХАЛЫҚТЫҢ РУХАНИ БАЙ ҚАЗЫНАСЫНА АЙНАЛДЫРУ МАҚСАТЫНДА ТАЛМАЙ ЕҢБЕК ЕТІП КЕЛЕ ЖАТҚАН ӨНЕР ИЕСІ НҰРКЕН ӨТЕУІЛОВТИҢ ОТБАСЫН БҮГІНДЕ ТЕКТІЛІКТІҢ ҮЛГІСІ РЕТІНДЕ ТАНУҒА БОЛАДЫ. ҚАЛИБЕК ҚУАНЫШБАЕВ АТЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК АКАДЕМИЯЛЫҚ ҚАЗАҚ МУЗЫКАЛЫҚ ДРАМА ТЕАТРЫНЫҢ КЕЛБЕТІНЕ АЙНАЛҒАН БЕЛДІ АКТЕР АСЫЛ ЖАРЫ АЙНҰР БЕРМҰХАМБЕТОВАМЕН ОТБАСЫ МЕН ӨНЕРДІҢ ОСЫ САЛАСЫНДА ОРТАҚ МҮДДЕЛЕРДІ ТОҒЫСТЫРҒАН БАҚЫТТЫ ЖАНДАР ЕКЕНІ ДАУСЫЗ. ЕНДЕШЕ, ЖҰЛДЫЗДЫ ЖАНҰЯНЫҢ ҮЛГІ ТҰТАР ҚАСИЕТТЕРІН НҰРКЕН ӨТЕУІЛОВТЫҢ СҰХБАТЫНАН ТОЛЫҚ БІЛЕ ОТЫРСАҚ.

– Сахнада көптеген тұлғаның немесе кейіпкердің образын сомдап жүрген жансыз. Ал бәрінен бұрын үйдегі «әкенің» образы қандай?

– Әрине, жұмыстың аты жұмыс. Сахнада сан түрлі мінез, сан түрлі қасиетті образға кіру арқылы көрерменге жеткізіп жатамыз. Олардың бәрі бұйырған рөліңе қарай құбылып отырады. Дегенмен, үйдегі «рөлім» – өзгермейтін, табиғи. Мен отбасы тұтқасын ұстайтын, балаларыммен әңгімелесіп, сырласатын, оларға өнегелі тәлім беретін әке болып қала беремін. Жалпы менің өмірімде идеал тұтатын бірден бір адам ол –әкем. Әкеміз бізге еш уақыт дауыс көтеріп ұрысқан емес. Тәрбиенің негізі шешеміз арқылы келетін. Яғни, «ақырын жүріңдер, әкелерің

ұйықтап жатыр», «мұныңды әкең естімесін» деп әкенің орнын биіктетіп отыратын. Мен де балаларымды анасы арқылы тәрбиелегім келеді. Сондай-ақ, әкеміз қажет кезде қаталдық танытып, басқа кезде еркелетіп, жұмсақтығын бізден аяқ қалған емес. Мысалы, бала кезде құйрыққа тиген қамшының ұшы мен шапалақтың да өз жөні болатын. Сол секілді, мен де екі араны қатар ұстауды жөн санаймын. Алланың қалауымен әкеміз жақында дүние салған еді. Ол кісі ауылда ақсақалдар алқасының төрағасы болып, ел қамын ойлап жүруші еді. Жетпіске таяған шағында дәм-тұзы таусылды, амал не?! Бұл мен үшін ауыр соққы болып тиді. Ендігі кезекте, әкемді үлгі тұта отырып, балаларыма дәл сондай үлгілі әке болсам деймін.

– Жар таңдау мәселесі адамның күллі өмірін, келешекке бағдарын айқындайтын жауапкершілікті қажет етеді. Сіздегі үмітті, сенімді ақтайтындай болашақ жарыңыздың қандай қасиеттері ол кезде ерекше ынтық емті?

– Біз бойымыздағы сабырлылық, көпшіл болып араласа алатын, жайлы мінезімізбен бір-бірімізге қатты ұқсаған сияқтымыз. Бұл ерлі-зайыптылар үшін жақсылықтың нышаны деп білемін. Мені айтқызбай түсіне алатын, сырымды сақтай алатын жанмен Темірбек Жүргенов атындағы өнер академиясында таныстым. Екеуіміз бір топта оқып, бір жатақханада тұрдық. Сабаққа бірге дайындалып, бірге араласып жүргеніміздің соңыдостық пен шынайы сезімге ұласты.

Болашағымыздың бір екенін түсінген соң сөз байласып, жиырма бір жасымызда шаңырақ көтердік. Қазір ол менің балаларымның анасы. Арадағы сыйластығымыз, бір-бірімізге деген жылулығымыз әлі күнге дейін мағынасын, сәнін жоғалтқан емес. Жолдасым да текті, тәрбиелі жердің қызы. Сондықтан болар, біз айтпақ ойымызды қабағымыздан түсініп отырамыз. Біздің жұбымызды жарастырған Жаратқан иемізге шүкірлік айтамын.

– Жанұя болған соң ыдыс-аяқ сылдырламай тұрмайды деп жатады. Ондайда кім бірінші кішірейеді?

– Әсіресе, жаңадан отау құрған шақта бір-біріміздің түбімізде жатқан мінездер сыртқа шығып, арада реніштер туындаған кездер болған. Кейде бір нәрсеге

келіспей қалатын жағдайлар да орын алады. Бірақ, көп емес. Мұндайда біз ашуды сабырға жеңдіреміз. Қашанда ашу алда, сабыр артта жүреді ғой. Ал біз сабырды алға шығарып, келеңсіз жағдайдан оңай шыға білеміз. Бұл біздің жанұялық ұстанымымыз.

– Жұлдызы жанған екі өнер адамының бір шаңырақ астында өмір сүрудегі қандай артықшылығы мен кемшілігі бар?

– Жұбайым Айнұр Бермұхамбетова да Қалибек Қуанышбаев атындағы драма театрында белді актрисалардың бірі. Екеуіміздің жұмыстағы және үйдегі шаңырағымыз бір. Әдетте біздің рөлдеріміз бір спектакльге дөп түспейді. Сондықтан, бір-біріміздің қойылымымызды сырттан көріп, образдар шықпай немесе басқа жағына ауып бара жатқан кездегі кемшіліктерімізді айтып, түзетіп отырамыз. «Мына жерде қате кетті, онда былай болу керек» деп сынымызды қабылдап, жұта білеміз. Шындық бар жерде жақсылық та болады. Сол себепті бір-бірімізді кәсіби шыңдап, демеп отыратынымызды шын бағалаймын. Кейде екеуіміз де гастрольмен үйде болмауымыз мүмкін. Ондайда тек түсіністік танытып, балаларды қараусыз қалдырмаудың

жолын табамыз. Егер «сен қайда барасың, үйде отыр» деп бірімізді біріміз сөгетін болсақ, бізге бұл мамандықты таңдаудың о баста қажеті жоқ еді. Біз үшін өнер мен өмірде бірге болу – тек жағымды жағынан әсер етеді. Айнұр сахнада халықтың сүйікті әртісі болса, үйде от анасы ретінде өте қарапайым, ас әзірлеп, тіршілік қамын жасайды.

– Үйіңізде ер жетіп келе жатқан екі азаматыңыз бар. Олардың да шығармашылық пен өнерге бейімділігі байқалатын сияқты. Келешекте ұлдарыңызды қандай маман иесі ретінде көресіз?

– Ұлдарымның үлкені он бес жаста, екіншісі он бірде. Екеуінің де өнерге талпынысы, қызығушылығы байқалады. Кенжем қазір «Балапан» арнасында түрлі бағдарламаларды жүргізіп жүр. Тіпті, «Маугли» және «Диснейлендтің» фильмдеріне дубляж жасап, қазірден еңбектеніп келетіні қуантады. Мектепте көптеген ғылыми жобаларға қатысып, өзінің ойлап табатын қасиеттерін де кіші баламның бойынан аңғаруға болады. Дегенмен, келешекте қандай саланы таңдайтынын уақыт көрсетеді деп ойлаймын. Ал үлкенім біраз есейіп қалды ғой. Оның өнер жолында, соның ішінде кинорежиссер мамандығын таңдағанын қалаймын. Қазірден бастап қазақ киносын әлемдік деңгейге танытатын режиссер болуына ой салып, бағыт беріп, демеп отырамын. Сол үшін қазірден бастап ізденіп, соған күш салуына үгіттеймін. Бастысы, әр ата-ана баласының басы аман, бауыры бүтін, тәрбиелі адам болғанын тілейді ғой.

– Бала тәрбиесіндегі ұлттық құндылықтарға қаншалықты көңіл бөлесіздер?

– Өткенде бір қызық жағдай болды. Балама Шыңғыс Айтматовтың кітабын оқып, түсінбеген сөздердің астын сызып отыруды тапсырдым. Әрбір төртінші сөздің боялғанын көріп, алғашында қапа болғаным рас. Бірақ, біздің кезіміздегі «күнгеі, теріскей, тоған, арық, жайлау, қыстау» сынды сөздерді қала тіршілігінде қолданбаған соң, өскелең ұрпақ қайдан білсін?! Жағдайды байыптаған соң балама әр сөзді асықпай түсіндіріп шықтым. Біздің үйде аптасына бір рет Абайдың қара сөзіне талдау жасайтын жақсы дәстүріміз де бар. Қазірден бастап олардың санасына, жүрегіне ұлтымыздың рухани құндылықтарын құйып отырғым келеді. Кезінде атам мені тапжылтпастан, Абайдың өлеңдерін оқытып отыратын. Мен біткенше ойынға асығатынмын. Американдық жазушы Марк Твеннің «Маған 12 жасымда әкем сондай ақымақ көрінуші еді, 21 жасқа келгенде оның қандай ақылды болғанына көзім жетті» деген сөзінің өзінде қандай даналық жатқанын осы орайда тілге

тиек етуге болады. Сол секілді, түсінсе де, түсінбесе де қазірден құлағына құйып отыруды жөн санаймын. Ұлдарымның көп тіл білгенін де қолдаймын. Өйткені, қанша тіл білсе, сонша ұлттың мәдениетін таниды. Дегенмен, іргетасында қазақ ұлтының мәдениеті, тілі, діні мен ділі тұруы тиіс.

– Өнерге келуіңізге не нәрсе түрткі болды?

– Біз ата-анадан алты ағайындымыз. Мен ұлдың кенжесімін. Өзімнен кейін қарындасым бар. Бірақ, бауырларымның ешқайсысы өнерде емес. Әкем ауылда қарапайым тракторшы болатын. Бала кезде мен де сол алып техниканы айдауды армандаушы едім. Өсе келе бала арнамыз ұлғайып, өнерден бір-ақ шығарды ғой. Танымал актер Бекжан Тұрыс біздің ауылдас әрі алыс туысымыз болып келеді. Ол менің өнерге қадам басуыма түрткі болған кісі. Мектепте көркемөнерпаздар үйірмесіне қатысып, бір жолы ән шырқап жүргенімді байқап қалса керек. Өнерге деген жас құлшынысымды бағалап, мені осы жолға шақырған болатын. Бекжан ағамыздың бағыт-бағдарымен мамандық таңдаудан қателеспедім. Бүгінге дейін Абай, Гамлет сынды ірі тұлғалардың да

релін сомдадым. Сол арқылы кейде айта алмай жүрген қоғамдағы түйткілді мәселелерді сахнада ұрандатып алатынымыз бар. Бір сөзбен айтқанда, мен мамандығыма шексіз сүйіспеншілікпен берілген жанмын. Театр – менің өмірім.

– Сіздің «Бәйтерек» тобындағы танымалдылығыңызды ескерсек, өміріңізде әншіліктің орны қандай?

– Біз негізінен нағыз эстрадалық әнші емеспіз. Үшеуіміз де бір қазанда қайнап жатқан кәсіби актерміз. Бірақ, әншілік пен актерлікті бөліп-жара да алмаймыз. Қазіргі таңда менің орным театрда болып тұр. Мұхтар Әуезов театрды ақыл мен сезімге нәр беретін орынға балайды. Сол секілді, қазір рухани құндылықтарды халықтың бойына сіңіріп, байыту үшін көп күш салып жатқан жайымыз бар. Алда үлкен-үлкен қойылымдар күтіп тұр. Солардың бәрін өткізген соң «Бәйтерек» тобының жаңа әндеріне ізденісімізді жалғастырып, жаңа қарқынмен тыңдармандарымызбен қауышу жоспары бар.

– Журналымызға айтар жылы лебізіңіз бар ма?

– Отан отбасынан басталады емес пе?! Сондықтан, «Отбасы» деген шағын мемлекетте жүріп жатқан тәрбие ұлтқа әсер етеді. Аты айтып тұрғандай, журналдарыңызда меірімге толы жақсы сұхбаттар көп болсын деп тілеймін.

Сұхбаттасқан Ұлжан ШОРАЕВА

МАХАББАТ АЙДЫНЫНДАҒЫ ӨНЕРЛІ ЖҰП

ҚАЗАҚТЫҢ ӘН ӨНЕРІНЕ ЖАҢАША РЕҢ СЫЙЛАП, ӘУЕЗДІ ШЫҒАРМАЛАРЫ АРҚЫЛЫ ТЫҢДАРМАНДАРЫНЫҢ ЖҮРЕГІНЕ ЖОЛ ТАБА БІЛГЕН «АСТАНА» ДУЭТИ БҮГІНДЕ ЖҰЛДЫЗЫН БИІКТЕ ЖАРҚЫРАТЫП КЕЛЕДІ. БІР ЕРЕКШЕЛІГІ, ОЛАРДЫҢ ӨНЕРДЕГІ ЖӘНЕ ӨМІРДЕГІ БҮГІНГІ ЖҰБЫН ЖАРАСТЫРҒАН – ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ. ОЛАЙ БОЛСА, КӘСІБИ БІЛІМ МЕН ӘНШІЛІКТЕН ӨЗГЕ, САЗГЕРЛІК ТАЛАНТТЫҢ ШЫН ИЕЛЕРІ АТАНҒАН НАРТАЙ АЛТАЙ МЕН ҚҰРАЛАЙ ҚЫРЫҚБАЕВАНЫҢ СЫРЛЫ СҰХБАТЫН ОҚЫРМАН НАЗАРЫНА ҰСЫНАМЫЗ.

– Сіздердің қазір сахнада ғана емес, өмірде де жұптарыңыз жарасқанын білеміз. Махаббат пен шығармашылықтың туын қатар желбіретудің салмағы қандай?

– Құралай: Бізді таныстырып, табыстырған да «құдіретті өнер» деп айтар едім. Алғаш Нартайдың кәсіби ән өңдеуші екенін әріптестерімнен естіп, жаңа туындымды жаздыру мақсатында барғанымда танысқан едім. Маған оның автормен кеңесіп, ұсыныс-пікірлерін еркін жеткізіп, сапалы дүние шығаруға шынайы ниеттілігін білдірген жайдары мінезібірден ұнаған еді. Сөйтіп, біздің өнерге деген

ортақ көзқарасымыз айқындалып, уақыт өткен сайын шығармашылық байланысымыз беки түсті. Концерттерге бірге қатысып, ортақ әндеріміз жазыла бастады. Нәтижесінде, ән құдіреті бізді шырмауықтай шырмап, махаббаттың айдынына бірге жүзгізді. Бүгінгі қазақ эстрадасында ерлі-зайыпты әншілер аз емес. Біз де сол тізімге қосылдық.

– Нартай: Құралай екеуімізде көп ұқсастық байқалады. Біздің өнердегі және өмірдегі талғамымыз бір екеніне кейде тіпті таң қаламын. Ер азамат болсын, әйел заты болсын, гастрольдік сапарлар мен басқа да толып жатқан ізденістерге

жалғыз өзі мойын бұруы өте қиын. Себебі, жаңұ мәселесі ақсап қалуы мүмкін. Ал біздің жағдайымыз бір оқпен екі қоян атқандай – мақсат пен мүддеміз, араласатын ортамыз және талқылайтын тақырыптарымыз бір. Біздің жас айырмашылығымызға қатысты сындар да айтылмай жатқан жоқ. Дегенмен, жанымды ұғып, өнерімді құрметтейтін адал серігімді тауып, бақытты күндерді бастан өткеріп жатқаным үшін Аллаға мың шүкір деймін. Сондықтан, қамшының сабындай ғана қысқа ғұмырда басқаның ой-пікірін емес, басқа қонған бақты бағалау жолын таңдадық.

– Сіздер Тараз қаласында жеке орындаушы ретінде біршама танымал болған екенсіздер. Бірақ ондағы атақ пен абыройды шетке

ысырып, Елордаға біржола қоныс аударуды ұйғардыңыздар. Үлкен шаһарда еңбекті басынан бастау қаншалықты қиынға соқты?

– Құралай: Нартай екеуіміз де кішкентайымыздан қолымызға домбыра ұстап өскен жандармыз. Мен музыкалық училищені, кейін Мұхтар Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан гуманитарлық университетін «орындаушылық шеберлік» мамандығы бойынша тәмамдап, 1998жылы киелі Әулиеата өңірінде еңбек жолымды бастағанмын. Жамбыл облыстық филармониясында біраз жыл қызмет етіп, өнердегі өз жолыма қадам бастым. Бірақ, күндердің бір күнінде Бибігүл есімді құрбымыз Астананың шығармашылық үшін ашатын мол мүмкіндіктеріне иландырып, тәуекел етуге көндірді. Бастапқыда туған жерді жиі сағынып, рухани

күйзеліске түскеніміз рас. Таразда көптен біреу ғана болсақ, мұнда көптің бірі болып күндерді өткіздік. Әйтсе де, уақыт бәріне төрешідегендей, бірнеше жылдың ішінде орта қалыптастырып, еңбек пен табыстың көзін тауып, бүгінде «астаналыққа» айналдық.

– Нартай: Бастысы, барлық қиыншылықты жеңуде Құралай екеуіміз бір-бірімізге жақсы демеу бола білдік. Астананың ілгерілеушілігі шынымен де жоғары. Мен мұнда көптеген танымал кәсіби мамандармен қызметтес болып, ән өңдеу және сазгерлік қасиеттерімді едәуір шыңдай түстім. Оқушылар сарайында өзіміздің сапалы дыбыс жазатын студиямыз бар. Қытымыр қыстың аязына да үйрендік. Бүгінде, Елордаға келгенімізге еш өкінбейміз.

– «Астана» тобының бүгінгі жетістіктері туралы не айтасыздар?

– Нартай: Тобымыздың «Астана» аталуы кездейсоқ емес. Біз ән өнері арқылы жас пен кәрінің ұлттық рухын оятып, еліміздің жүрегі саналатын бас қалаға деген сүйіспеншілікті арттыруды көздедік. Алдымен бұл атты қойған соң, ондағы жауапкершіліктің салмағы басым екенін естен шығарған емеспіз. Наурыз айының басында туған жерге деген сағынышты сәлемімізді арқалап, концерт беріп қайттық. Онда танымал әнші, сазгер Құрмаш Маханов пен «Астана» тобының әндері шырқалса, белгілі ақын Олжас Отар кешті жоғары дәрежеде жүргізді. Сондай-ақ, аудан мен ауыл тұрғындарын да ұмытпай, жер-жерді ән сапарымызбен шарлап шықтық. Халық риза. Үлкендер ақ батасын беріп, туған жерден түлеп ұшқан азаматтарына тілектестіктерін білдіріп жатты. Сонымен қатар, топтың екінші бейнебаяны жарыққа шықты. Қазір қоржынымызда 12-ге жуық авторлық әніміз бар. Оның ішінде, патриоттық әндерден бастап махаббат тақырыбына дейінгі түрлі бағыттар қамтылған. Әндеріміз «Шалқар» радиосындағы ән байқауында үздіктер қатарынан табылып, тыңдармандардың оң бағасына ие болып жүргені де көңіл қуантады. Еңбекпен ғана адам шыңдалады. Сондықтан, ізденісімізді жалғастыра отырып, республиканың басқа да аймақтарында концерт беріп, тыңдармандармен қауышу туралы ой мен мақсаттар жоқ емес.

– Сіздерді әншіліктен өзге, әдемі әндердің авторы ретінде жеке таныстыруға да болады. Екінші бірі сазгер бола білмейтінін ескерсек, сіздер бұл қасиетті қалай дамытып келесіздер?

– Құралай: Иә, әнді орындап шығу бір басқа да, әнді дүниеге әкелу бір басқа. Себебі, ақ қағазға әдемі ноталарды түсіру үшін алдымен жүрек пен сезім керек. Сол сезімді дәл уақытында ыңылдап сыртқа шығара білген жан ғана сазгер атана алады. Бүгінге дейін Нартай қырық шақты әнді өмірге әкелсе, мен жиырмаға жуық әннің авторымын. Одан бөлек, жарыққа шықпағаны қаншама. Біздің әндерімізді жамбылдық әріптестерімізбен қатар, Гаухар Қасқпақова, Әділ Сламхан, Дана Маханбаева, Тахмина Әшімбаева, Райым Уайс сынды өнердегі достарымыз да орындайды. Ең маңыздысы, ән қоржынымызды толтыруда біз еш қиналмаймыз. Қажетті әндерді өзіміз шығарып, сөздерін Олжас Отар, Асқар Дүйсенбі, Мұратхан Ахметбек, Олжас Қасым, Бақытжан Әліқұлов сынды дарынды ақындарға жаздырамыз. Сондай-ақ, басқа сазгерлермен де жұмыс жасаймыз. Мысалы, соңғы кезде Құрмаш Махановтың екі әнін қостық.

– Продюсермен жұмыс жасау қажеттілігі туындамай ма?

– Нартай: Ән таңдау мен жазу, киім тіктіру, концерттерге қатысу мен өзге де жұмыстардың барлығын өзіміз екі жақтап орындап жатамыз. Еңбек еткен адам тәтті жеміске кенеледі емес пе?! Әзірге үлгеріп жатырмыз. Досымжан Таңатаров, Құрмаш Маханов, Индира Расылхан сынды өнердегі аға-әпкелеріміз өздерінің ақыл-кеңестерін жиі айтып отырады. Ал концерт пен түсірілімдерді ұйымдастырып, «Астана» тобының абыройын асқақтату мақсатында бізге бос уақыт қалдырмайтын жақсы продюсер жолықса, ойланатын жағдай, әрине.

– Рахмет, «Астана» тобы асқақтай берсін!

Ұлжан ШОРАЕВА

ВЗГЛЯД ИЗ ДАЛЕКА

В МУЗЫКАЛЬНОМ МИРЕ 70-Х – НАЧАЛЕ 80-Х ГОДОВ В БЫВШЕМ СССР БЫЛО ШИРОКО ИЗВЕСТНО И ПРИЗНАНО ОДНИМ ИЗ ЛУЧШИХ В МИРЕ ФОРТЕПИАННОЕ ТРИО СЕСТЕР НАКИПБЕКОВЫХ. СКРИПАЧКА ЭЛЬВИРА, ПИАНИСТКА ЭЛЕОНОРА И ВИОЛОНЧЕЛИСТКА АЛЬФИЯ, РОДИВШИЕСЯ В КАЗАХСТАНЕ, БЫЛИ ПЕРВЫМИ КАЗАШКАМИ, КОТОРЫЕ С БЛЕСКОМ ОКОНЧИЛИ МОСКОВСКУЮ КОНСЕРВАТОРИЮ И ЗАВОЕВЫВАЛИ РАЗЛИЧНЫЕ НАГРАДЫ НА МЕЖДУНАРОДНЫХ КОНКУРСАХ, КАК В СОСТАВЕ ТРИО, ТАК И ПООДИНОЧКЕ. НО КОГДА В 1981 ГОДУ ВИОЛОНЧЕЛИСТКА АЛЬФИЯ НАКИПБЕКОВА НЕ ВЕРНУЛАСЬ С ГАСТРОЛЕЙ В БРИТАНИИ, ПОПРОСИВ ТАМ ПОЛИТИЧЕСКОГО УБЕЖИЩА, КАРЬЕРА ОСТАВШИХСЯ СЕСТЕР РУХНУЛА. ИХ НЕ ВЫПУСКАЛИ БОЛЬШЕ НА СЦЕНЫ КОНЦЕРТНЫХ ЗАЛОВ, НЕ ВЫПУСКАЛИ ИЗ СТРАНЫ, УНИЧТОЖАЛИ ПЛАСТИНКИ И ДИСКИ С ЗАПИСЯМИ ИХ ВЫСТУПЛЕНИЙ...

Счастливые семьи похожи одна на другую

Мока не началась перестройка, сестры не могли и мечтать о воссоединении. Однако через 8 лет разлуки они вновь встретились, уже в Лондоне. Их появление в музыкальном мире Лондона произвело эффект разорвавшейся бомбы: Лондон был потрясен высочайшим профессионализмом и изумительной одаренностью сестер из Казахстана, о котором мало кто в Британии имел представление, не считая профессиональных политологов. О гениальном трио писали в крупнейших английских газетах, их приглашали на радио и телевидение. Сестры гастролеровали по всему миру, выступали в лучших концертных залах Европы, Америки, Австралии, были признаны одним из лучших пяти фортепианных трио мира, записали более 30 дисков в самых престижных звукозаписывающих фирмах. На Западе сестры известны под именем сестер Бековых (для англоговорящих антреprene-

ров и музыкантов фамилия Накипбековых была слишком труднопроизносимой). Можно без преувеличения сказать, что они были первыми культурными посланцами Казахстана в Великобритании еще до распада СССР, и продолжают преумножать славу своей страны, ставшей независимой.

Мы попросили пианистку Элеонору, которая является создательницей и неизменным руководителем ежегодного фестиваля Казах-Гала, а также продолжает концертную деятельность и профессорствует в самой престижной школе мира, в Итоне, ответить на несколько наших вопросов.

- Говорят, что тяга к родине особенно сильно ощущается, когда ты вдали от нее. Насколько это утверждение верно для Вас?

- Это утверждение устарело еще в прошлом веке, а возникло в позапрошлом, когда с чужбины на родину нужно было месяцами

в санях добираться. Жизнь разительно изменилась. Родина от меня - в нескольких часах полета, где бы я ни находилась. В географическом смысле она рядом и, слава Богу, теперь доступна. Нормальный человек любит родину. Я не исключение. Но в другом смысле родина всегда со мною, в моем сердце, поэтому и старинной тяги к ней - этакой классической ностальгии - я не испытываю. Кроме того, я - профессионал, а тоска по родине обычно мучает людей праздных. Моя вторая родина - музыка. По музыке тоже не тоскую; и она тоже всегда со мною.

- Статус «business woman» в Казахстане и Лондоне: что общего и чем отличен?

- Казахстан - страна одновременно азиатская и европейская, а Лондон - только Европа, хоть мы тут и приветствуем выходцев из Азии. Уже из этого видно различие. Положение женщины в Азии веками было подчиненным. В Европе - тоже, но теперь с этим покончено (или, во всяком случае, это осуждается законом и обществом), а в Казахстане, насколько я вижу, некоторая подчиненность сохраняется. Так это при взгляде со стороны. Я часто бываю в Казахстане, но живу я на Западе. Отсюда кажется, что Казахстан идет вперед семимильными шагами, но вровень с Британией еще не встал.

- Что бы Вы включили в понятие «семья» - «отбасы»? На каком месте жизненных приоритетов стоит это понятие лично для Вас?

- Первым моим жизненным приоритетом безоговорочно было и остается музыкальное творчество, куда я и преподавание музыки включаю. Род деятельности всегда влияет на отношение к семье. Семья значила для меня очень многое в детстве и юности, а сейчас - да, Вы угадали, значительно меньше. И не только для меня. Семья - основа основ общества патриархального, не современного общества западного типа. Но понятие семьи осталось прежним и, по-моему, ни в каком определении не нуждается. Отмечу только, что полного равенства между супругами и сейчас обычно не бывает, да оно и не требуется для счастья, но с важной поправкой: в современной западной семье не обязательно главенствует мужчина.

- Семейные ценности в Казахстане – это возрождение лучших национальных традиций, которые необходимо передавать из поколения в поколение. Знакомы ли Вы с семейными ценностями англичан? Расскажите об этом.

- Первым делом, я - двумя руками за возрождение лучших национальных традиций, но возрождение не означает слепого копирования и бездумного подражания. Время вносит свои коррективы. Настоящие традиции живы только в развитии. В этом смысле Британия подает пример всему миру. Где еще традиции крепче и - одновременно - гибче? Оттого-то здесь и социальных катаклизмов было исторически меньше, чем в соседней Франции. Что до семейных ценностей британцев, то пересказывать их значило бы пересказывать Диккенса, Теккерея, Бернарда Шоу, Грэма Грина и еще многих - что, согласитесь, не совсем удобно в интервью. Эти ценности все те же, только с поправкой на динамичность современной жизни и на практически полную эмансипацию женщины, ни в малейшей степени не означающую распущенности. Заметьте, что они, эти ценности, хоть и национальные, окрашены национальным колоритом, но - и общечеловеческие. Любовь и согласие, взаимная поддержка, верность и преданность - все это никуда не делось. Ревность и горечь в случае разлуки тоже никуда не делись. Семья не переродилась. И толстовское правило не устарело: все счастливые семьи похожи одна на другую, а вот несчастные семьи несчастливы по-разному.

- Что Вы обрели за время пребывания в Лондоне? С чем бы хотели поделиться с читателями «Отбасым»?

- Будь я тщеславна, я начала бы с того, что приобрела в Лондоне мировую известность. Но это для меня не главное. В Лондоне я стала европейкой, ничуть при этом не порвав с моими азиатскими корнями; я дорожу этим, но и это не главное. Я вполне и до конца обрела себя - вот мое главное достижение. Я состоялась как музыкант и как личность. И в Лондоне это легче, чем где бы то ни было, потому что завоевания британской цивилизации грандиозны. Пусть читатели поймут меня правильно. Нет рецепта счастья, общего для всех,

но одна рекомендация универсальна, - каждому желаю найти себя, научиться быть собою.

- Какой стиль в одежде Вы предпочитаете? Есть ли в Ваших фаворитах казахстанские дизайнеры? Любите ли Вы наряды с национальным колоритом?

- Наряды люблю яркие и броские, скрывать не стану. Наряды с национальным колоритом люблю, но не злоупотребляю этим. Среди казахских дизайнеров у меня есть предпочтения, но, назвав одних, я могу обидеть других, а мне нравятся многие.

- По какому блюду национальной кухни Вы скушаете? И какое любите готовить сами?

- Скучаю?! Но в Лондоне доступны все блюда любой национальной кухни! Как, между прочим, и вообще все, что есть в этом мире - все, что угодно! Опять: да, я люблю казахскую кухню, но люблю многие блюда, иногда и готовлю, но готовкой не увлекаюсь. Так уж сложилась моя судьба... и моя семейная жизнь. Не уверена, что люблю казы, скорее уж бешбармак. Не стану уверять, что кумыс в числе моих любимых напитков. Не скрою и того, что люблю шампанское, особенно - с моим именем на бутылке! Таковое есть!

- Спасибо за беседу!

Гульнур КОЖАХМЕТОВА

ДОМ, ПОДАРИВШИЙ ТЕПЛО

НЕСКОЛЬКО ЛЕТ НАЗАД ОБЩЕСТВЕННЫМ ФОНДОМ «АНА ҮЙІ» БЫЛ ЗАПУЩЕН ПРОЕКТ «ДОМ МАМЫ». УЖЕ В ЭТОМ ГОДУ ОН В КОНКУРСЕ МИНИСТЕРСТВА ЗДРАВООХРАНЕНИЯ И СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ РК «ЛУЧШИЙ СОЦИАЛЬНЫЙ ПРОЕКТ 2016 ГОДА» ОТМЕЧЕН СЕРТИФИКАТАМИ И БЛАГОДАРСТВЕННЫМ ПИСЬМОМ ОТ АССАМБЛЕИ НАРОДА КАЗАХСТАНА. О ЦЕЛИ И ЗАДАЧАХ ЭТОГО ПРОЕКТА РАССКАЗЫВАЕТ РУКОВОДИТЕЛЬ ПРОЕКТА «ДОМ МАМЫ» ГУЛЬМИРА ИЗИМБЕРГЕНОВА.

- Гульмира Муратовна, в чем заключается главная миссия вашего Фонда и проекта?

Общественный фонд «Ана Үйі» создан в мае 2013 года с целью предотвращения отказов матерей от новорожденных детей и профилактики социального сиротства. Фонд реализует два значимых республиканских социальных проекта: проект «Дом Мамы» и проект «Центр поддержки усыновления». Таким образом, миссия нашего фонда заключается

в спасении детей от социального сиротства.

Проект «Дом Мамы» - это сеть кризисных центров, состоящая из 24 «Домов Мамы», действующих в 18 городах Казахстана. Вследствие такого масштабного территориального охвата проекту удалось существенно снизить число детей-«отказников», ежегодно попадающих в детские дома. Так, за 3,5 года благодаря работе фонда 1901 ребенок остался с мамой и не попал в детский дом. Сегодня фонд предотвращает более 73% потенциальных отказов от детей в возрасте до 1,5 лет. Кстати, буквально на днях, 17 ноября планируется открытие 25-го по счету «Дома Мамы» в г. Аркалык. Это символично в канун празднования 25-й годовщины Независимости Республики Казахстан.

- Расскажите подробнее, как происходит прием мам с детьми? На чьи средства реализуется проектная деятельность?

Общественный фонд «Ана Үйі» - это благотворительный проект успешных казахстанских бизнесменов. Материс детьми, проживающие в «Домах Мамы», находятся на полном обеспечении фонда. Время пребывания матери ребенка в «Доме Мамы» зависит от жизненной ситуации, максимально до 18 месяцев. Возраст женщин от 18 до 34 лет (в исключительных случаях, принимают несовершеннолетние и женщины старше 34 лет).

Женщине с ребенком оказывается необходимая социальная, медицинская, психологическая и правовая

помощь, в т.ч. в оформлении необходимых документов на ребенка, пособий и прочих социальных выплат, предусмотрена возможность профессионального обучения (переобучения) и дальнейшего трудоустройства.

- Сколько мам с детьми может принять одновременно ваш центр?

Количество принимаемых женщин варьируется от вместимости каждого отдельно взятого «Дома Мамы». Но, в среднем, центр может принять до 12-13 чел. В «Дом Мамы» мы принимаем женщину с одним ребенком в возрасте до 1,5 года или женщин на поздних сроках беременности.

С января 2016 года поддержку «Дома Мамы» в целом по стране получили 725 мамочек с детьми, из них 555 воссоединились с семьей, это около 77%. Всего за время работы проекта через наши центры прошли, повторюсь, 1901 женщина с ребенком.

- Сколько беременных женщин за время существования вашего проекта прошли в нем адаптацию? Сколько детей родилось в стенах «Домов Мам»?

Женщины на поздних сроках беременности часто поступают в наши центры, это порядка 30% случаев приема.

Таким образом, можно с уверенностью сказать, что около 570 детей появились на свет и с первых дней жизни проживали в «Доме Мамы».

- С какими сложностями вам приходится сталкиваться в работе по защите мам?

Женщины обращаются к нам, когда находятся в трудной жизненной ситуации, когда их никто не поддерживает, когда им некуда пойти, когда все от них отвернулось. Мы знаем, что если в это трудное для женщины время протянуть ей руку помощи, она не сделает опрометчивого шага, а порой и самого страшного в жизни поступка - отказа от своего ребенка.

Поэтому в наших «Домах Мамы» работают психологи, которые помогают женщине выйти из кризиса, постродовой депрессии. Правовую помощь оказывают координаторы Дома, которые помогают женщине восстановить документы, оформить пособия, алименты, установить отцовство ребенка и т.д.

- Когда женщина, оказавшаяся в сложной жизненной ситуации, приходит в ваш Дом, какая проводится работа для разрешения кризиса и внутрисемейных ситуаций?

В момент поступления женщины в «Дом Мамы», она, как правило, находится в депрессивном состоянии, вследствие неприятия родственниками, невыполнения обязательств отцом ребенка. Персонал «Дома Мамы», а это координатор, психолог, медсестра, приходят на помощь женщине, и в результате их совместной работы, через некоторое время мы видим существенные изменения в эмоциональном состоянии женщины. Женщина становится стабильной, уверенной в себе; раскрывается и развивается ее потенциал. Она становится заботливой и любящей матерью. Благодаря работе персонала налаживаются отношения с родственниками и биологическим отцом ребенка. Мы стараемся работать так, чтобы конечным результатом стало воссоединение женщины и с кровной семьей.

- Допустим, женщина с ребенком не хочет, чтобы кто-то из ее родственников узнал о ее местонахождении. Это возможно?

Существуют правила проживания в «Доме Мамы». Конечно, если женщина является жертвой бытового насилия или преступления, мы помогаем ей укрыться. В любом случае, правоохранительные органы будут об этом уведомлены.

Несовершеннолетние матери проживают в «Доме Мамы» только с письменного согласия законного опекуна в лице родителей или органа опеки.

- Время ее пребывания в вашем Доме ограничено определенным сроком? Какая работа проводится для дальнейшей адаптации мам в обществе?

Женщина может находиться в «Доме Мамы» 12 месяцев или до достижения ее ребенком 1,5 лет. Срок проживания женщины с ребенком в Доме может быть продлен, если она является выпускницей детского дома или имеется заболевание у матери или ребенка.

Для скорейшей социальной адаптации женщина может получить профессиональное обучение по специальностям «компьютерная грамотность» и «швейное дело», а также дополнительно обучиться на курсах кулинарии, массажа и др. Полученные сертификаты ускоряют трудоустройство. Хочется отметить, что в сентябре 2016 года был подписан Меморандум между Университетом «КазГЮУ» и ОФ «АНА ҮЙІ», который дал возможность подопечным «Дома Мамы» получить высшее образование на льготных условиях. Наши мамочки обрели возможность обучаться в одном из самых престижных юридических вузов страны.

- Бывали ли случаи, когда женщины повторно возвращались в ваш Дом?

Редко, но бывают случаи повторных обращений. Чтобы не развивать иждивенческих настроений, мы не принимаем повторно в «Дом Мамы» вышедшую женщину. Наша задача - помочь женщине с ребенком социально адаптироваться через профессиональное обучение и трудоустройство, то есть давать «удочку, а не рыбу». Большинство женщин правильно понимают суть проекта и, они, благодарны меценатам и Фонду за оказанную помощь и поддержку.

БҮГІН ЕРКІН ЖУРНАЛИСТЕН ТӘРТІБІ ҚАТАЛ ҚҰЗЫРЛЫ МЕКЕМЕ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІНІҢ КЕЙПІНДЕ ӨЗІМІЗДІ СЫНАП, ҚҰҚЫҚ ҚОРҒАУ САЛАСЫ МАМАНДАРЫНЫҢ ҚИЫНДА ЖАУАПТЫ ЖҰМЫСЫН ДӘРІПТЕУ МАҚСАТЫНДА ҚАРАҒАНДЫ ОБЛЫСЫ ІШКІ ІСТЕР ДЕПАРТАМЕНТІ ӘКІМШІЛІК ПОЛИЦИЯСЫ БАСҚАРМАСЫ ҚОҒАМДЫҚ ТӘРТІПТІ САҚТАУ ЖӘНЕ ЖОЛ ҚАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДІ ҰЙЫМДАСТЫРУ БӨЛІМІНІҢ ЖОЛ-ПАТРУЛЬДІК ПОЛИЦИЯСЫНА АРНАЙЫ БАРДЫМ.

ТӘРТІПКЕ

БАҒЫНҒАН ҚҰЛ БОЛМАЙДЫ

Алдымен басқарма басшылығы құрметпен қарсы алды. Танысу барысында саланың ішкі тәртібімен танысып, мұндағы бір күндігімнің бағытын айқындап алдым. Олардың жеке қауіпсіздік ережелерін сақтап, сағаттар бойы далада тоңбас үшін жылы киім кию туралы басты кеңестерін мұқият ескерудемін. Сөйтіп, олар сайлаған Октябрь полиция бөлімшесіне қарасты кезекші экипаждың құрамына қосылуға жол тарттым. Кенет қарапайым адамға түймедей ғана көрінгенімен, полиция саласында қатаң тыйым салынатын кедергіге тап болмасым бар ма?! Қолымдағы форманы үстіме киерде мойын орағыш пен аяқ киімнің түсі міндетті түрде қара болуы керек екенін ескермеппін. Жағдайды дұрыстаған соң қару-жарақпен қамтылып, бұдан кейін арнайы жасақталған қызметкерлердің жинап-тарату сапынан діттеген уақытта табыла кеттік. Мұнда саптық бөліністің командирі мен орынбасары бекеттер мен патрульдеу бағыттарын жариялап, жол полициясы инспекторлық құрамның құқықтары мен міндеттерін, азаматтармен әдепті қатынас жасау және жасақшалардың жетекшілерін тағайындау туралы

нұсқамалар берді. Қызметке кірісу жөнінде бұйрық алған соң екі автопатруль және үш жаяу жасаққа бөлініп, қызметті бастап кеттік.

Жасақ командирінің жетекшілігімен бірінші шақыруға шықтық. Келіп түскен ақпар бойынша біреу суық қарумен анасына қоқан-лоқы көрсетіп жатыр екен. Мұны естігенде бойымды алдымен үрей билегені рас. Ащы суға тойып алған отыз жас шамасындағы орыс жігіті азаматтық некедегі жұбайының сөзін сөйлеп, туған анасын пышақпен мерт қылуға шақ қалған. Үйден әзер қашып шыққан әйел бізді ауладан тосып алды. Есіктегі қызыл-ала қан, егіліп жылаған ана, былапыт сөздермен шешесін балағаттаған бала – осы жағдайдың бәрінміз бақпай қабылдаған әрі өзгенің өмірі үшін қатерге бас тіккен қасымдағы «погонды» қызметкерлерге таңдана да, батылдығына тамсана да қарадым. Көршісің қарумен үркіткен, көшедегі ерегес, отбасындағы жанжалдың сан түрі әр жарты сағат сайын үздіксіз орын алып жатты. Осы ретте қастандық пен зұлымдық, қылмыс пен бұзақылық, өмір мен өлімнің қайнаған ортасында жүрсе де, полиция қызметкерлері еш уақыт тіршілігіне

шағымданбайтынына көз жеткізгенім бар. Олардың айтуынша, осы саланы таңдаған соң, соңына дейін шыдау керек. Отан алдында берген анттың құны өмірден де қымбат екенін түсінетін азаматтар үшін күндіз бен түннің айырмасы жоқ екен. Өзара әңгімелесу барысында мейрам күндері жұмыскүшейтіліп, демалыс мүлде бұйырмайтынын білдім.

Шақырулар саябырлағанда көлік қозғалысының тәртібін реттеуге бет алдық. Белгіленген нүктеге жетпей, көше қиылысында «Ауди» жеңіл автокөлік жүргізушісі «жол беріңіз» белгісіне қарамастан, алдымызды қиып өтті. Біз отырған УАЗ көлігі жылдам бұрылып үлгермегенде, соқтығысу қаупі бар еді. Радиохабарлағышпен жол ережесін бұзушы көліктің жол жиегіне тоқтауын сұрап, құжаттарымен бірге патрульдік көлікке отырғыздық. «Әкімшілік құқық бұзушылық туралы» Қазақстан Республикасы кодексінің 465-тарауы 1-бабы бойынша «Жол жүрісіне қатысушының авариялық ахуал туғызуға әкеп соқтыратындай, яғни жол жүрісіне басқа қатысушыларды жүріс жылдамдығын, бағытын күрт өзгертуге мәжбүр етіп, жол жүрісі ережелерін бұзды» деген айыппен хаттама

толтыруға кірістік. Бірақ көлік жүргізушісі 18 520 теңгені төлеуді ауырсынатынын аңғартып, халық жаргонымен әңгімесін бастады:

– «Братан», сенің түрің таныс қой... Сөйлесейікші... Мен қазір звондап жіберейін, сөйлесші братан, – деп жалына сөйлегеніне қарамастан, қасымдағы полиция аға сержантықызметіне сай қатқыл мінезінен танбады. Заң шеңберінде әрекет етті. Шырылдаған қазақты ескертумен жібере салуға біз дайын тұрғандай едік, бірақ тәртіп сақтаушылар «заңға бағынған құл болмайтынын» көрсетті.

Р.С. Осылай, қоғамдағы тәртіпсіздіктің алдын алу мен жол қозғалысының қауіпсіздігін қамтамасыз ететін жол-патрульдік полиция қызметкерлерінің жұмысы күрделі әрі жауапты екеніне ерекше көз жеткізіп отырмыз. Қашанда сабырлық пен ұстамдылыққа, қайсарлық пен өжеттікке табиғатын үйреткен бүгінгі күннің қаһармандарына халықтың атынан алғыс айтқан артық болмас.

Ұлжан ШОРАЕВА

РОДСТВО НА ТЫСЯЧУ ЛЕТ

ИСПОКОН ВЕКОВ У КАЗАХСКОГО НАРОДА САМЫМИ ПОЧЕТНЫМИ ЛЮДЬМИ СЧИТАЛИСЬ СВАТ И СВАХА. СУЩЕСТВУЕТ ДАЖЕ ТАКАЯ ПОСЛОВИЦА «КҮЙЕУ – ЖҮЗ ЖЫЛДЫҚ, ҚҰДА – МЫҢ ЖЫЛДЫҚ», КОТОРАЯ ОЗНАЧАЕТ, ЧТО РОДСТВЕННЫЕ ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ СВАТАМИ ДЛЯТСЯ НА ТЫСЯЧУ ЛЕТ. ПОЭТОМУ КАЗАХИ С ОСОБЫМ ПОЧЕТОМ ОТНОСЯТСЯ К ТРАДИЦИИ СВАТОВСТВА И К СТАТУСУ СВАТОВ. НЕСМОТЯ НА ТО, ЧТО СЕГОДНЯ САМ ОБРЯД НЕ ТОТ, КАКИМ БЫЛ ИЗДРЕВЛЕ, МНОГОЕ СОХРАНИЛОСЬ. КАЖДЫЙ ИЗ НАС СОПРИКАСАЛСЯ С ЭТОЙ ТРАДИЦИЕЙ, ПОЭТОМУ «ОТБАСЫМ» ПРЕДЛАГАЕТ ВМЕСТЕ ВСПОМНИТЬ, КАК ЭТО БЫЛО РАНЬШЕ И, МОЖЕТ БЫТЬ, ВОЗРОДИТЬ ЭТО ВНОВЬ.

СВАТОВСТВО

Когда влюбленные джигит и девушка, достигнув совершеннолетия, сообщают родным о намерении создать очаг, начинается подготовка к сватовству. Обычно инициативу проявляют родители жениха. Узнав о чувствах сына, они режут овцу и приглашают близких родственников, чтобы сообщить новость и посоветоваться. Как правило, родные выражают готовность принять посильное участие в этом событии, как гласит пословица «Груз, взваленный на плечи многих, кажется легким» («Жұмыла көтерген жүк жеңіл»). Определяют количество сватов, которые пойдут на переговоры к родным невесты. Обсуждая все кандидатуры, выбирают самых почетных 3-4 близких, владеющих ораторскими способностями, а также смекалистых и талантливых. Подобрал сватов, сообщают стороне невесты о предстоящем визите, чтобы они также собрали свой совет старейшин.

ОСОБОЕ ВНИМАНИЕ ПРИДАВАЛОСЬ СПЕЦИАЛЬНОЙ СУМКЕ С ДАРАМИ ДЛЯ СТОРОНЫ НЕВЕСТЫ («ҚОРЖЫН»). В НЕЕ КЛАЛИ МЯСО ОВЦЫ, ПРИЧЕМ В ОБЯЗАТЕЛЬНОМ ПОРЯДКЕ ГОЛОВУ, ЯЗЫК И ЧЕЛЮСТИ, А ТАКЖЕ ИНЫЕ ПОЧИТАЕМЫЕ В НАРОДЕ ЧАСТИ ОВЕЧЬЕЙ ТУШИ – ГРУДИНКУ, БЕРЦОВУЮ КОСТЬ, ЖЕЛУДОК И БРЮШИНУ, ПЕЧЕНЬ, БЕДРЕННУЮ КОСТЬ, ДВЕ ГОЛЕНИ. КРОМЕ ТОГО, ДОБАВЛЯЮТ К МЯСУ СУШЕНЫЙ ТВОРОГ («ҚҰРТ»), БАУЫРСАКИ И СЛАДОСТИ.

Каждая часть туши имеет особое значение. Так, голова, язык и челюсть означают, что люди пришли «скрестить» языки, поговорить и поспорить. Лучевая и тазовые кости – сторона жениха готова быть сватами, уважать старших, лежать друг у друга в гостях на боку. Берцовой костью и грудинкой пытаются выразить желание быть «тес қағысқан құда», т.е. быть сватами, встречающими друг друга объятиями. Филе и ребра означают просьбу к отцу невесты, чтобы он посоветовался с супругой.

Печень, брюшина и желудок, кишки, две голени и сладости означают, что мы готовы породниться, чтобы созвучны были наши мысли и чаяния, сердца бились в унисон, чтобы мы переплелись, как кишки. Бедренная кость, спина, лопатки, позвоночник – знак того, что джигит сильный, плечистый, не пугливый, поэтому, мол, стороне невесты не стоит беспокоиться: он готов нести на плечах груз ответственности. Баурсаки, творог, курт символизируют желание быть всегда вместе, приглашать друг друга в гости, угощать друг друга вкусными блюдами.

Казахи всегда говорили, что соединение судеб двух молодых – это богоугодное дело, а способствовать расторжению брака – это великий грех. В степи всегда понимали вдохновляющую роль брака. Джигит, нашедший свою половину, способен разжечь снег и превратить в щавель камень. Говорили, что если джигит нашел равную себе, то родители должны отдать ее без калыма.

После того, как сторона жениха входит в дом, старшие со стороны невесты спрашивают о причине визита, на что сторона жениха не напрямую, а со скрытым смыслом, говорит о намерениях, мол «у вас есть товар, у нас – купец». Достигнутые договоренности скрепляются угощением «құйрық-бауыр» (печень с курдюком), означющим заключение родственных связей и обрядом «тес қағыстыру» - объятия сватов.

СВАТ-ДРУГ – КӨҢІЛҚҰДА

Почитая ставя во главу угла родственные отношения, казахи всегда придавали особое место дружеским отношениям. Свидетельством тому служит казахская народная литература, в которой теме дружбы отведена особая роль. Часто друзья становились родственниками, закрепляя свои отношения сватовством. Причем договоренность происходила задолго до того, как рождались «будущие супруги». Есть также понятие «бел құда», когда договоренность о сватовстве проис-

ходит, когда супруги друзей уже находятся в положении.

Допустим, джигиты-ровесники после женитьбы договаривались о том, что если жена одного родит дочь, а второго - сына, они станут сватами, говоря друг другу - «пусть наша дружба перерастет в родственные отношения, мы станем сватами и будем неразлучными тысячу лет». Часто они действительно становились сватами.

Смысл этой традиции глубокий. Родятся таким образом люди, которые хорошо знают род сватов, состояние их физического и психического здоровья, их таланты и интеллектуальный уровень. Это не союз двух случайных людей, мало что знающих о роде супруга или супруги. От браков, заключенных таким путем, рождаются достойные люди, считали они.

Такие договоренности не остаются только на уровне слов. После достигнутого соглашения сваты приглашают друг друга в гости, режут скот, весело проводят время, сближаются как родственники. Обязательным ингредиентом блюда является знак сватовства – две берцовые кости. Обе кости тщательно обглаживаются и уносятся по домам. Позже, когда рождаются дети, из этих костей делают «шүмек» – приспособление для колыбели – «бесік». Эта традиция – показатель крепкой дружбы, мира и согласия, искренности и честности, знак заботы людей о будущем поколении.

СВАТОВСТВО С КОЛЫБЕЛИ – БЕСІК ҚҰДА

Это также вид сватовства, заключаемого с раннего

возраста детей. Два друга, близкие по духу, доверяющие друг другу, способные сдерживать обещание, объявляют женихом и невестой детей, лежащих в колыбели. Такое сватовство называют «бесік құда». Чтобы закрепить такое, родители мальчика приносят украшенную свиным крылом берцовую кость привязывают к колыбели девочки в качестве оберега. Увидев это, люди понимают, что произошло, начинают высказывать свои пожелания. Считается, что любовь, которая появилась в колыбели – на всю жизнь.

СВАТЫ-БЛИЗНЕЦЫ – ЕГІЗ ҚҰДА

Казахи особо почитали дома, где родились двойняшки, две дочери или два мальчика.

В этом видели хороший знак, предвестие богатства и счастья, материального достатка, увеличения семьи. Считалось, что если двойняшки поглядят больного, то он избавится от болезней. А если в одном ауле, в одной семье родились две дочери, а в другой два мальчика, то этому факту придавали особое значение и торопились породнить две стороны. Такого рода браки бывают счастливыми, полагали в народе. Такие редкие случаи казахи называли «сваты-близнецы».

Казахи не поднимали руку на детей-близнецов, старались их не обижать. Считали, что, обидев близнецов, можно навлечь беду. Поэтому растили и воспитывали их с любовью.

ОТВЕТНЫЕ СВАТЫ – ҚАРСЫ ҚҰДА

Ответное сватовство – это когда стороны рождаются дважды. Есть три разновидности этого сватовства.

В первом случае, сын небогатых родителей, не имеющих возможность дать калым за невесту, договаривается с неженатым братом своей девушки, обещая выдать за него замуж сестру.

Во втором случае, сваты единожды, уважая друг друга, хотят и дальше укрепить свои связи и решают поженить других своих детей.

Третья разновидность: если у стороны невесты есть джигит, который не создал семью или девушка, не вышедшая замуж, то родители используют эту традицию. У казахов есть поговорка «Будь ответным сватом и избавишься от калыма».

Я спокоен: внук в добрых руках

Говорят, великий Лев Толстой как-то сказал: «Если учитель имеет только любовь к делу, он будет хороший учитель. Если учитель имеет только любовь к ученику, как отец, мать, он будет лучше того учителя, который прочел все книги, но не имеет любви ни к делу, ни к ученикам. Если учитель соединяет в себе любовь к делу и к ученикам, он - совершенный учитель».

Эти слова были сказаны более ста лет тому назад, но именно они пришли мне в голову, когда я сел за стол, чтобы написать теплые строки о педагоге. Впрочем, все по порядку. ...В сентябре этого года мой любимый старший внук Алишер Ахметжани пошел в первый класс общеобразовательной школы-лицея №35 г. Астаны. Попал именно в это учебное заведение, поскольку волею обстоятельств наша квартира находится неподалеку от него. С Раузой Сакуевной Оспановой, правда, наша семья познакомилась еще до первого сентября. В августе началась так называемая дошкольная подготовка, от которой Алишер был освобожден, поскольку два года до этого он ходил в математическую школу.

Тем не менее, начал наводить справки об учительнице Р. Оспановой: расспрашивал у знакомых и незнакомых педагогов школы и работников городского отдела образования о ней. Оказывается, Рауза Сакуевна работала в другом регионе страны. В 2012 году, как и многие амбициозные специалисты и руководители различных отраслей, желающие принести пользу родной стране в столице, переехала в Астану. Глубоко импонирует то, что за эти несколько лет работы она органично вписалась в педагогическую среду столицы, сумела показать себя добросовестным, творчески работающим учителем. Вдумчиво и серьезно готовится к каждому уроку, используя разнообразные формы, методы и приемы обучения.

Старается в каждом ребенке активизировать память, разбудить воображение, общее мышление. Учит ребят быть самостоятельными, на уроках часто применяет элементы игры.

Нашей семье повезло тем, что с текущего учебного года Рауза Сакуевна вновь ведет первый класс. Как мне пояснили, в этом учебном году все школы перешли на работу по новым образовательным стандартам. Будучи работником другой сферы, я имею самое смутное представление об образовательных стандартах. Одно я хорошо понял, что впредь по этим стандартам больше внимания будет уделяться не сумме знаний, получаемых ребятами, а личности самого ребенка и происходящим с ним в процессе обучения изменениям.

Думается, у учительницы начальных классов Раузы Оспановой, имеющей высшую квалификационную категорию и 30-летний стаж работы, хватит опыта и способностей, чтобы в начальной школе не только учить, читать, считать, писать, но и привить самостоятельность.

За творческую работу в обучении и воспитании учащихся эта добрая улыбчивая женщина неоднократно награждалась почетными грамотами городского отдела образования, акимата по прошлому месту работы. Как мне рассказывали, в прошлом учебном году ее «выпускница» - ученица 4 класса - заняла второе место в городской олимпиаде среди учащихся Астаны. Ученики Р.С. Оспановой не раз являлись призерами различных интеллектуальных международных и республиканских конкурсов.

...Никогда так не переживал за своих детей, когда они впервые пошли в садик и в школу. А вот с внуком, оказывается, другая ситуация. Несколько дней накануне все ходил-переживал: «Как у него сложится в новом коллективе, каким окажется его класс, в какие руки попадет мой внук? Ведь от этого, возможно, будет зависеть то, как сложится вся его последующая жизнь!». А теперь, спустя почти три месяца, поверьте, я спокоен - мой внук в добрых и надежных руках!

Даулет АХМЕТЖАНОВ, ветеран труда, бабушка Алишера Ахметжани, г. Астана

ҚАЙЫРЫМДЫ ЖАНДАРДЫҢ ИГІ ІСІ

**РОЖДЕСТВОЛЫҚ ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ
ЖӘРМЕҢКЕ ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА
АККРЕДИТТЕЛГЕН ЕЛШІЛЕРДІҢ ХАНЫМДАРЫ ЖЫЛ
САЙЫН ҰЙЫМДАСТЫРАТЫН ІС-ШАРА. 2016 ЖЫЛҒЫ
ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ ЖӘРМЕҢКЕСІНЕ ДАЙЫНДЫҚ
ҚЫРКҮЙЕК АЙЫНДА БАСТАЛЫП КЕТКЕН. ОСЫ ЖЫЛҒЫ
ҰЙЫМДАСТЫРУШЫ КОМИТЕТ 8 БӨЛІМШЕГЕ БӨЛІНІП,
22 ЕЛШІНІҢ ӘЙЕЛДЕРІ ҚАТЫСАДЫ.**

Хеба Осман
Қазақстандағы Мысыр
Араб Республикасы Елшісінің жары

– Құрметті Хеба ханым, Бізге беріп жатқан сұхбатыңыз үшін үлкен алғыс білдіреміз. Осы жылы дәстүрге айналған Рождестволық қайырымдылық жәрмеңкесі өзінің жалғасын тауып отыр. 2016 жылғы шараның ерекшелігі қандай болады?

– 9 жыл бойы қатарынан өткізіліп келе жатқан Рождестволық Қайырымдылық жәрмеңкесінің орны ерекше. Қазақстанда аккредиттелген Елшілердің әйелдері Қазақстанда көмекке зәру жандарға жәрдем беру ниетімен бастаған шара мейірімді мақсатты көздейді. Бұл қоғамдық шара. «Елшілер Әйелдері Астана» (Ambassador's

Spouses Astana Club) клубына біріге отырып, біз қоғамға игі шараларды жүзеге асырамыз. Қайырымдылық жәрмеңкесінің тарихына тоқталып өткім келеді. Басында бірнеше Елшінің әйелдері бастаған бұл шара соңғы екі жылда 53 Елшіліктің қатысуымен толығып, Қазақстанда беделді бола бастады. Одан бөлек, шараға халықаралық ұйымдар, халықаралық мектептер де қатысады. Жәрмеңкеде әр елдің ұлттық өнімдері, тағамдары мен Қазақстанның дүкендерінде табылмайтын дәмді заттар қолжетімді бағамен сатылатын болады. Бұл тауарларды сату арқылы біз тек қайырымдылықты ғана емес, сонымен қатар әр елдің салт-дәстүрін де көрсеткіміз келеді.

– Сіз Қазақстанда Таяу Шығыстың маңызды мемлекеті Мысыр Араб Республикасының өкілі болып табыласыз. Әрбір ел әртүрлі әсер берері анық. Қазақстан туралы бірінші сезіміңіз, бірінші көзқарасыңыз қандай болды?

– Қазақстан біздің отбасымыз

үшін дипломатиялық қызметіміздегі 5-ші мемлекет. Ол мен үшін әдемі елдердің санатына енеді. Менің жеке естелігімде қалғаны: климат. Өздеріңіз білетіндей, Мысыр климаты өте ыстық. Ал Қазақстанның климаты мүлдем ерекше. Әсіресе, қыстағы суық есімнен кетпейді. Бірақ осындай ауа-райының болғанына қарамастан, адамдардың жылулығын, олардың әр істе көмекке дайын болып тұратынын өте қатты ұнатамын. Екі ел мәдениетінің де ұқсастығы бізді бауырластырады. Сол себепті болар, мен өзімді елімнен қатты жыраққа кеттім деп санамаймын.

– Жаңа жыл мейрамы – отбасылық мереке екені белгілі. Әр отбасының өзіндік мерекелеу дәстүрі болады. Сіздердің отбасылық дәстүрлеріңіз қандай?

– Мысырда біз бар мерекелерді тойлаймыз. Мұсылмандардың Айт мейрамымен қатар, еліміздегі халықтың белгілі бөлігі христиан дінін ұстануына байланысты біз Рождество мейрамын да атап

өтеміз. Сол себепті біздің отбасымыз үшін Жаңа жыл да ортақ мейрам болып табылады. Бұл күні сыйлық жасап, туғандарымызды қуантамыз. Мерекелік дастархан жайып, бір бірімізге қуанышты көңіл-күй сыйлаймыз.

**Славица Псалтиров
Бранкович, Қазақстандағы
Македония Республикасы
Елшісінің зайыбы**

– Құрметті Славица ханым, сұхбат алу мүмкіндігі үшін үлкен алғысымды білдіремін. Дәстүрлі түрде өткізілетін Рождестволық қайырымдылық жәрмеңкесі Астананың мәдени өмірінің бір бөлігіне айналды. Сіздің пікіріңізше, аталмыш жәрмеңкенің негізгі мақсаты қандай?

– Үлкен рахмет. Қайырымдылық жәрмеңкесінің негізгі мақсаты – Астанадағы Елшіліктердің Қазақстан

қоғамына арнап игі істер жасауы болып табылады. Жәрмеңкеге демеушілерді тарта отырып, онда сатылатын ұлттық бұйымдар мен өнімдерімізден түсетін қаражатты жобаларға, оның ішінде қайырымдылыққа жұмсаймыз.

– Сіздің көптеген елдерде дипломатиялық қызмет тәжірибелеріңіз бар. Сол себепті, Сіздерден сұрайтын дәстүрлі сұрағымыз ол Қазақстанға келгендегі алғашқы әсеріңіз қандай болды?

– Қазақстан өте ашық мемлекет. Барлық шетелдіктерге тән бірінші әсер – Қазақстанның ауа райы және табиғаты. Бірақ суық ауа райы адамдарға тән емес. Мұнда адамдар өте қонақжай. Сонысымен баурап алады.

**Хитоми Шимомура
Қазақстандағы БҰҰ
Даму Бағдарламасы
Өкілінің жары**

– Құрметті Хитоми ханым, Сіз тек бір мемлекеттің емес, әмбебап Біріккен Ұлттар Ұйымы өкілінің жары болып табыласыз. Желтоқсан айында өтетін Рождестволық қайырымдылық жәрмеңкесі туралы өз пікіріңізбен бөліссеңіз?

– Бұл біздің отбасымыз үшін соңғы Рождестволық қайырымдылық жәрмеңкесі болып табылады. Бірінші кезекте Қазақстанда қызмет етіп жатқан дипломатиялық өкілдіктерге, Елшілер мен олардың жарларына ол өте маңызды шара, өйткені қазақи ортада біз өзіндік кіші қауымдастығымызды құрдық. Мен қайырымдылықты ұйымдастырушы комитеттің құрамында болғанымды үлкен абырой санаймын. Себебі бұл шара адамдарды тек жүздестіріп қана қоймай, олардың рухани бірігуіне өз үлесін қосады.

– Біздің ел туралы алғашқы әсеріңіз қандай болды?

– Көзге ең бірінші түсетіні – Сіздерде барлығы жақсы ұйымдастырылған. Мысалы, көлікті жүргізу әдебі. Көлік жүргізушілер жолдан өтіп бара жатқан адамдардың құқығын сыйлайды. Бағдаршамда тоқтап, оларға сыпайылық танытады. Дүкендерге кіріп, ұнайтын затымды алғым келгенде, кей кездері тілді білмегендіктен, қиналып жатсам, адамдар маған жақсы қарап, үнемі жәрдем береді.

– Сіздерде Жаңа жылды қарсы алудың отбасылық дәстүрі бар

ДӘСТҮРЛІ БАСТАМА

болар. Бізбен бөлісе отырсаңыз.

– Менің балаларым Аяз Атаға сенеді. Сол себепті мен 25 желтоқсанға таман, әр балама Аяз Атаның атынан құпия түрде сыйлық жасап қоямын. Олар оянып, сыйлықты көріп, қуанып жатады. Біздің дәстүріміз осы.

**Людмила Василенко,
Қазақстан Республикасы
Сыртқы істер вице-
министрінің жары**

– Людмила ханым, дипломатиялық корпусың елімізді ңқоғамдық өміріне қатысуы – қалыпты жағдай болып табылады. Дәстүрлі түрде өтіп кележатқан Рождестволық қайырымдылық жәрмеңкесіне тоқталып кетсеңіз.

– Үлкен рахмет. Мен дипломаттың жары болғандықтан, ресми қабылдауларда көп боламыз. Сол қабылдаулардың бірінде Хеба ханым мені аталған шараға қатысуға шақырды. Бұл жәрмеңке біздің отбасымыз үшін өте маңызды. Неліктен? Шара бойынша жиналған қаражаттар тек Астана қаласындағы ғана емес, сонымен қатар өзге қалаларда орналасқан реабилитациялық орталықтарға, балалар үйіне жеткізіледі. Біздің көмегіміз олардың сұранысына

орай болады. Еңбірінші болып – қайырымдылық комитеті жұмыс жасайды. Аталған комитет мүшелері ең маңызды және пайдалы жобаларды таңдап, оларға қажетті қаражатты жинайды. Ал қыркүйек айынан бастап жәрдем қажет ететін ұйымдардан өтінім ала бастаймыз. Олар тіркелгеннен кейін, кімге көбірек көмек қажет екенін шешу үшін тізім жасаймыз.

– *Жаңа жыл - отбасылық мереке. Жаңа жылды ерекше тойлаудың өзіндік дәстүрі бар шығар?*

– Ол рас. Біз бірінші кезекте үйімізде шыршаны безендіреміз. Шаңырағымызда жаңа жылдық атмосфера орнайды. Балалармен 25 желтоқсаннан бастап мерекелік сыйлықтар сатып алып, жақын адамдарымызға тосын сый жасаймыз. Себебі Жаңа жыл адамдарға мейірім сыйлау үшін көп мүмкіндік сыйлайды.

**Фаузия Дюррани
Қазақстандағы Пәкістан
Елшісінің жары**

– *Қазақстанға алғаш келгенде қандай әсер алдыңыз?*

– Мен Қазақстанды келмей тұрып жақсы көріп қалған сияқтымын (күледі). Астанада көптеген достарым тұрады. Маған Қазақстан жайлы көп айтатын. Бір күні күйеуім Қазақстанға баратынымызды, жай ғана барып қоймай, біраз уақыт тұратынымызды айтқанда қатты қуандым. Өйткені іштей үнемі осы елге барғым келіп тұратын. Алғашқы келгенімде Астана бірден өзіне баурап алды, халық та өте жылы қарсы алды. Қазіргі уақытта достарым да көп. Күйеуім бұдан бұрын Сауд Арабиясында және басқа елдерде қызмет етті. Бірақ ешбір елде дәл Қазақстандағыдай сезінген емеспін. Қазақстан біздің екінші үйіміз секілді. Өте қонақжай, кеңпейілді халқы бар. Кейбір салт-дәстүрлер пәкістандықтардың дәстүрлеріне ұқсайды. Әсіресе дастарқаны. Біздің елде де ет тағамдары өте кең таралған. Бұл жаққа 2 жыл бұрын келгенбіз. Қазір отбасымызбен үйреніп алдық.

– *Өткізілейін деп жатқан Рождестволық кештің ерекшелігі неде? Білүімше, Пәкістанда Рождество мерекесі тойланбайды...*

– Иә, бізде Пәкістанда Рождество сондай кең таралған мереке емес, бірақ тойлағысы келетіндерге шектеу жоқ. Менің жақын құрбым Хэба (Египет елшісінің зайыбы) осындай рождестволық кеш болатынын айтып, көмектесуімді сұрағанда өте қуандым. Өйткені, бұл кеш жай Рождестволық кеш емес, қайырымдылық кеші. Мыса-

лы, мен бұл қайырымдылық базарында ойын-сауыққа, қызықты бағдарламаның болуын ажауаптымын. Әр түрлі университеттерден келген студенттер мен жұмыс істеп жүрмін. Оқушылар мен студенттер өте креативті, бұл кешке арнайы шоу бағдарлама да әзірлеп жатыр. Олармен жұмыс істеген маған қатты ұнайды. Қайырымдылық, жақсылық жасау маған үлкен бақыт сыйлайды.

Регина Шафир
Қазақстандағы Израиль
елшісінің жары

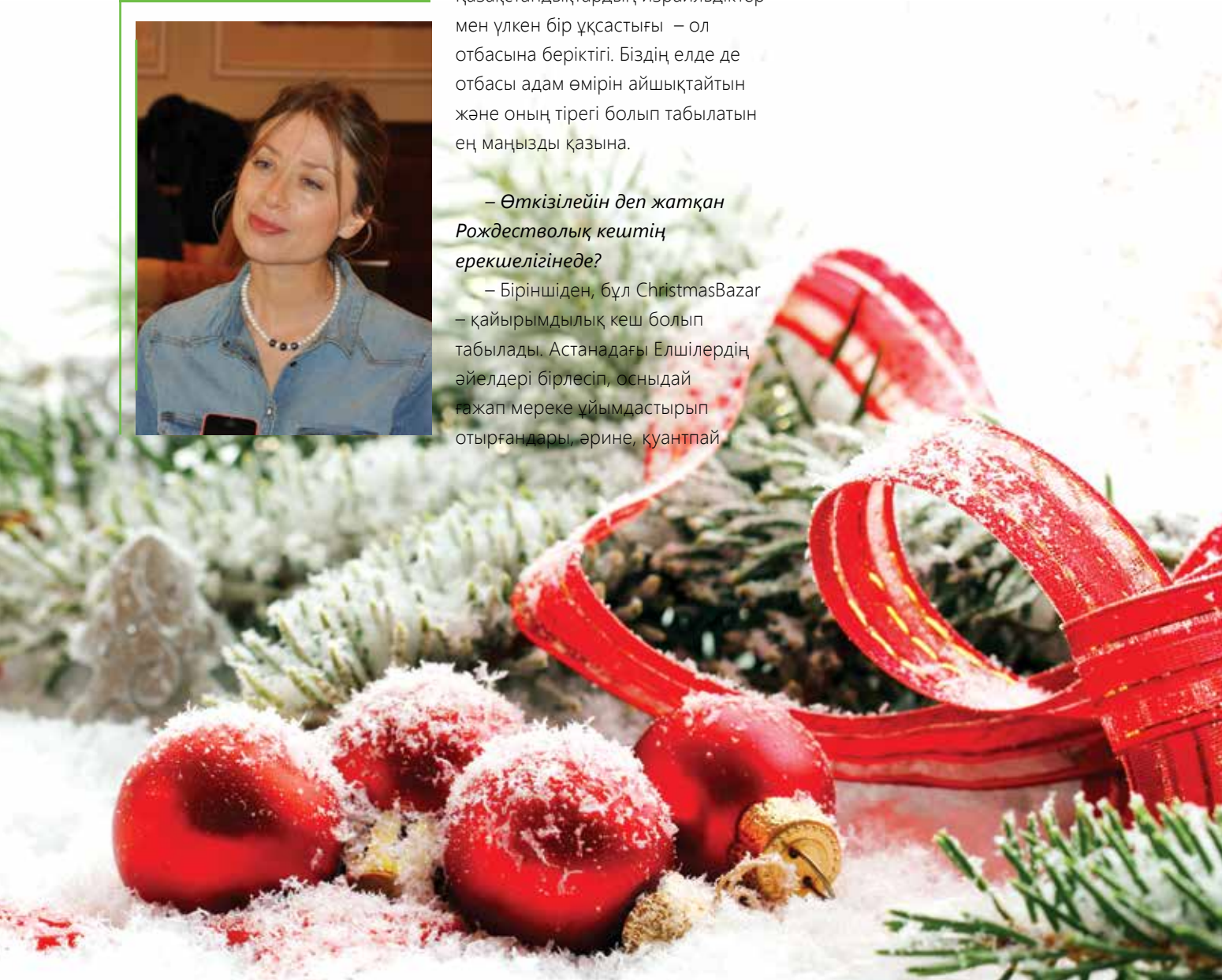
– Қазақстанға алғаш келгенде қандай әсер алдыңыз?

– Қазақстан маған өте қатты ұнады. Астананың қаһарлы аязы жайлы көпестідім. Бұл менің Астанадағы алғашқы қысым. Қалай өтетінін уақыт көрсетеді. Бірақ бізРесейде де біраз уақыт тұрдық. Сондықтан мен аяздардан қорықпаймын. Менің мамандығым суретші. Астана мені шабыттандырады. Қазіргі уақытта Астанаға байланысты комикс серияларын салу мен айналысудамын. Маған ескі көшелер өте ұнайды. Қазақстандықтардың израильдіктер мен үлкен бір ұқсастығы – ол отбасына беріктігі. Біздің елде де отбасы адам өмірін айшықтайтын және оның тірегі болып табылатын ең маңызды қазына.

– Өткізілейін деп жатқан Рождестволық кештің ерекшелігінеде?

– Біріншіден, бұл ChristmasBazar – қайырымдылық кеш болып табылады. Астанадағы Елшілердің әйелдері бірлесіп, осындай ғажап мереке ұйымдастырып отырғандары, әрине, қуантпай

қоймайды. Еңбастысы, әр қайсымыздың бұл кеште ұйымдастырушылық рөліміз бар. Хэба біздің анамыз секілді. Ұымдастырушылық қабілеті өте жоғары (Египет елшісінің зайыбы). Мысалы, мен жарнама бөліміне жауаптымын. Астана қаласында көптеген жобалар бізге өзінің көмегін беруден аянбады және Рождестволық жәрмеңкені насихаттап, жарнамалауға үлкен көмегін тигізді. Мен бұл кештің ертегі әлеміндегідей әсер қалдыратындығына сенімдімін.

СУБЕ ОРАМАСЫ

По обычаю казахского народа почетным гостям оказывается особое внимание, которое выражается преподнесением во время трапезы отдельных частей забитого скота: свату - голову и берцовую кость, зятю – грудник и т.д. А филейное мясо молодого барашка подается почетным гостям в качестве отборного.

► **Технология приготовления:**

Филейное мясо с наружной стороны ребер отслаивают, солят, перчат, равномерно насыпают сверху мелко нарезанную зелень. Затем начиная от края, заворачивают мясо в рулет. Чтобы не раскрылся при варке, туго обматывают ниткой, и тушат в собственном соку. После приготовления сервируют в красивой посуде и добавляют зелень.

ҚУЫРДАҚ ИЗ КОНИНЫ

Традиционное казахское блюдо, которое в основном готовится в осенне-зимний период и в начале весны.

► **Технология приготовления:**

Куырдак очень популярная еда, его всегда делают по важным поводам, например, в старину кормили им зимой табунщиков или давали женщинам для поддержания сил перед родами. Куырдак жарят в большом казане, причем это мясо свежезарезанного животного, а печень в процессе жарки кладут в последнюю очередь. Традиционный («средневековый») вариант готовится без картофеля. Рецепт очень простой. Все мясо режется на кусочки-кубики размером 2-3 см. Обжаривается в полукруглом казане в течение определенного времени. Жарится все это дело на курдючном жире, который предварительно растапливается. В самом конце добавляют, по желанию, для вкуса немного картошки.

ТРАДИЦИИ НАЧИНАЮТСЯ С ДАСТАРХАНА

ДЕКАБРЬ ЗНАМЕНАТЕЛЕН МНОГИМИ ИСТОРИЧЕСКИМИ ПРАЗДНИКАМИ И, КОНЕЧНО ЖЕ, ГЛАВНЫМ ПРАЗДНИКОМ - НОВЫМ ГОДОМ. ЕГО ЖДУТ НЕ ТОЛЬКО ДЕТИ, НО И ВЗРОСЛЫЕ. ВЕДЬ ЭТО ПРАЗДНИК ВОЛШЕБСТВА И ЧУДА!

КАЖДАЯ ХОЗЯЙКА В КАНУН НОВОГО ГОДА ЗАДУМЫВАЕТСЯ О ТОМ, КАК НАКРЫТЬ НА СТОЛ КРАСИВО, КАК УДИВИТЬ ГОСТЕЙ ИЗЫСКАННЫМИ БЛЮДАМИ. РЕДАКЦИЯ ЖУРНАЛА «ОТБАСЫМ» ПРЕДЛАГАЕТ ВАШЕМУ ВНИМАНИЮ НАЦИОНАЛЬНЫЕ БЛЮДА КАЗАХСКОГО НАРОДА. ВОСПОЛЬЗУЯСЬ ДАННЫМИ РЕЦЕПТАМИ, ВЫ СМОЖЕТЕ УДИВИТЬ СВОИХ ГОСТЕЙ И ПОРАДОВАТЬ ШИКАРНЫМИ МЯСНЫМИ БЛЮДАМИ! ВЕДЬ ВОЗРОЖДАЯ НАЦИОНАЛЬНУЮ КУХНЮ, МЫ ВОЗРОЖДАЕМ КУЛЬТУРУ И ТРАДИЦИИ КАЗАХСКОГО НАРОДА.

Для заметки: Конина изобилует полезными жирными кислотами, благодаря чему быстро усваивается – в 8 раз быстрее, чем, например, говядина, хорошо согревает в морозы и снижает уровень холестерина. Также в состав мяса входят витамины группы В, РР, Е, С, макро- и микроэлементы – калий, медь, кальций, фосфор, натрий, цинк и железо.

Энергетическая ценность конского мяса – 133 калория на 100 г.

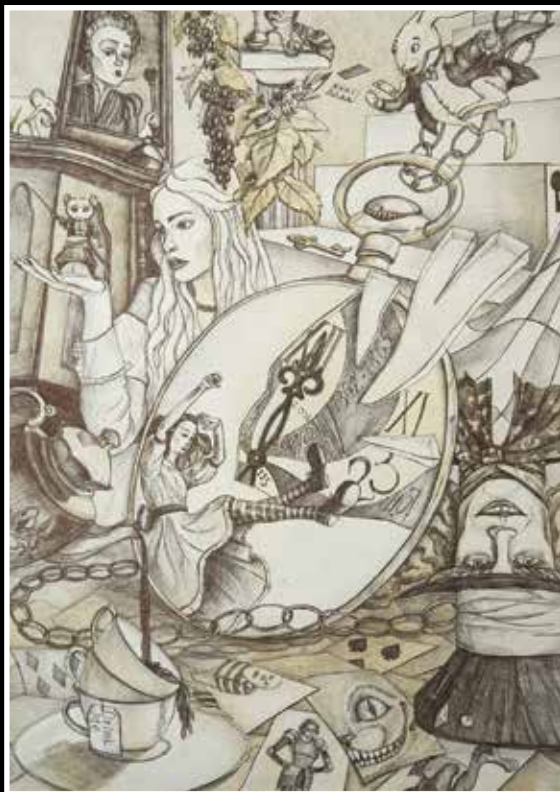
Мы решили не оставлять без внимания любителей легкой или диетической кухни и подобрали для них отдельное блюдо.

Әсіп

Это блюдо готовится из внутренностей барашка, по большей части из кишок и требухи, которые содержат все микроэлементы, содержащиеся в травах, и они очень полезны для организма. С другой стороны, это блюдо учит рационально использовать все части забитого скота.

Технология приготовления:

Мясо, легкие, сердце, брюшинный жир забитого барашка режут мелкими кусочками. Кишки очищают, моют и варят 5-10 минут, и также режут мелкими кусочками. Добавляют рис, мелко нашинкованный лук, солят, перчат, можно добавить и другие ингредиенты по своему вкусу. Этой смесью наполняют толстую кишку. Так как при варке рис набухает, толстая кишка не должна сильно набиваться. Наполненную кишку туго перевязывают и варят 40-50 минут.

Будущее глазами детей

В национальном музее РК состоялось открытие выставки дипломных работ воспитанников Детской художественной школы – клуба ЮНЕСКО г. Астаны.

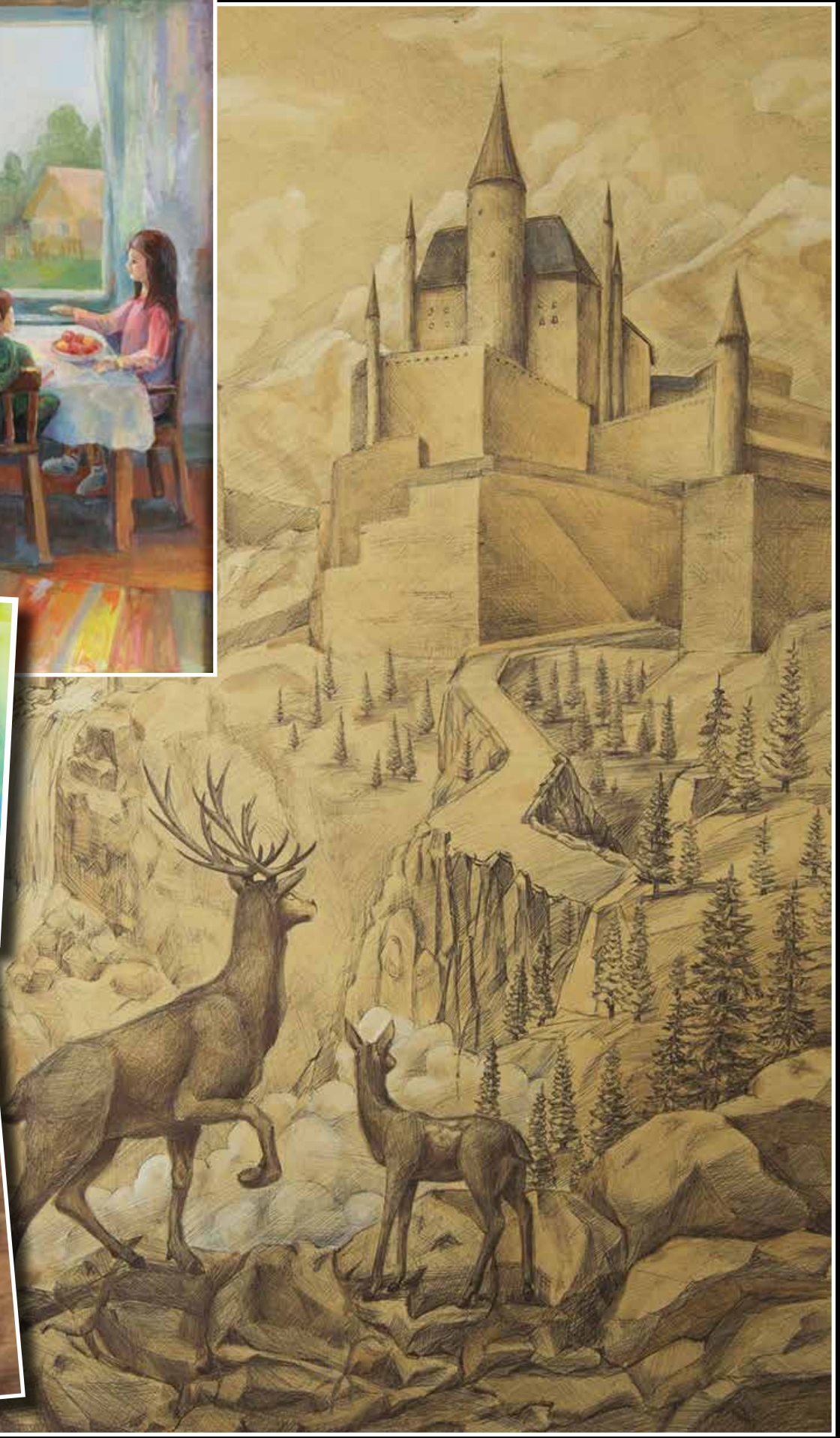
Выставка работ дает возможность через детское творчество познакомиться гостей и жителей города с историей, традицией и обычаями, культурой, жизнью народа, прошлым, настоящим и будущим страны, с успехами и планами, мечтами и их воплощением.

Яркие и выразительные, необычные и тонкие, мечтательные, реалистичные и декоративные творческие работы выпускников школы дают представление о том, каким видит нашу жизнь молодое поколение в прошлом, настоящем и будущем.

Возраст участников выставки от 15 до 17 лет. На выставке представлено более 50 работ.

Работы выполнены в разных направлениях: живопись, графика, батик, войлок, текстиль и т.д. На сегодня эти работы уже отмечены на престижных конкурсах дипломами и грамотами.

KAZAKHS

KIDS
FASHION
SHOW-
2016

TANI

KAZAKH
KID
FASH
SHOW

KIDS
FASHION
SHOW-
2016

KAZAKHSTAN

дәстүрлі қазақ мейрамханасы

The Sultans

restaurant of kazakh cuisine

Ғасырлар бойы сақталған дәстүрлі дәм

Ерекше дәстүрлі және жоғары сапалы еуропалық тағамдарының мейрамханасы

Вкус, пронесенный через века

Ресторан уникальных национальных блюд и высокой европейской кухни

г. Астана, ул. Орынбор 28
8 (747) 225 9595 8 (7172) 25 95 95
www.thesultans.kz

